محل اداره
مجلس شورای ملی
شماره تلفن : ۳۳۷۴۸
روزنامه یومیه — تك شماره ۳ ریال

بهای اشتراك
مذاکرات مجلس شورای ملی سالیانه ۳۰۰ ریال
آگهی ها « ۱۰۰ «
مذاکرات مجلس و آگهی ها « ۷۰۰ «

روزنامه رسمی کشور شاهنشاهی ایران

شامل کلیه قوانین مصوبه و مقررات - گزارش کمیسیونها - صورت مشروح مذاکرات مجلس - اخبار مجلس - انتصابات - آگهی های رسمی و تجاری

شماره ۳۵۸۳ — ۴ شنبه ۸ خرداد ماه ۱۳۳۶ — سال سیزدهم

شماره مسلسل ۹۰
دوره نوزدهم مجلس شورای ملی

مذاکرات مجلس شورای ملی

جلسه ۹۰

صورت مشروح مذاکرات مجلس روز پنج شنبه
دوم خرداد ماه ۱۳۳۶

فهرست مطالب

۱ تصویب صورت مجلس
۲) بیانات قبل از دستور - آقایان: سلطان مراد بختیار - بزرك ابراهیمی - دکتر پیرنیا
۳) تقدیم یك فقره لایحه اصلاحی بوسیله آقای وزیر دارائی
٤) تقاضای طرح لایحه دعاوی اشخاص نسبت باملاك دولتی بوسیله آقای کفیل وزارت دادگستری
٥) بقیه مذاکره و تصویب گزارش کمیسیون فرهنك راجع بمقررات مربوط بمحصلین ایرانی در خارجه و ارجاع بمجلس سنا
٦) تعیین موقع جلسه بعد - ختم جلسه

❀❀❀

مجلس ساعت ده و ده دقیقه صبح بریاست آقای رضا حکمت تشکیل گردید

۱- تصویب صورت مجلس

رئیس - صورت غائبین جلسه قبل قرائت میشود. (بشرح زیر خوانده شد)

غائبین با اجازه - آقایان: اقبال - دکتر نفیسی - رامبد - پروفسور اعلم - صفاری - دکتر آهی - قرشی - کدیور - محمودی - ذوالفقاری - اکبر - مشار - سعیدی - مهندس جفرودی - ثقة الاسلامی - بزرك ابراهیمی - دکتر وکیل - مهندس فروغی - صادق بوشهری - سنندجی - دکتر ضیائی - بوربور - دکتر عمید - اورنك - دکتر سعید حکمت - مسعودی - خزیمه علم - یار افشار - دکتر سید امامی

غائبین بی اجازه - آقایان: دکتر عدل - اخوان - قراگزلو - معین زاده - قنات آبادی - مهندس ظفر - مهندس فیروز - فولادوند

دیر آمدگان و زودرفتگان با اجازه آقایان: بهادری - خرازی - دکتر جهانشاهی - دکتر هدایتی - پناهی - صارمی - دکتر - بینا - شادمان - دیهیم - دکتر نیرومند

زودرفتگان بی اجازه - آقایان: بهبهانی امامی خوئی - دکتر شاهکار - مهندس شیبانی

رئیس - نظری نسبت بصورت جلسه نیست؟ آقای بهبهانی

بهبهانی - بنده اجازه گرفته بودم ولی بنده را غایب بی اجازه نوشته اند

رئیس - اصلاح میشود آقای حشمتی

حشمتی - چون دولت بقانون یکنواخت کردن حقوق کارمندان دولت وقعی نگذاشته و هرروز مراجعه می کنند عریضه ایست از طرف کارمندان دولتی نفت که تقدیم حضور مبارکتان میکنم

رئیس - آقای امیدسالار

امیدسالار - دو فقره اشتباه خیلی کوچك بود درصورت جلسه قبل که تقدیم میکنم

رئیس - بدهید اصلاح کنند آقای قنات آبادی

قنات آبادی - بنده در جلسه گذشته کسالت داشتم خواهش میکنم دستور فرمائید غیبت بنده را با اجازه تلقی کنند

رئیس - بسیار خوب اصلاح میشود ولی خواهش میکنم آقایانی که کسالت دارند قبلا اطلاع بدهند دیگر نظری نیست؟ (اظهاری نشد) صورت جلسه قبل تصویب میشود.

۲- بیانات قبل از دستور آقایان: سلطانمراد بختیار - بزرك ابراهیمی - دکتر پیرنیا

رئیس - نطق قبل از دستور شروع میشود.

سلطانمراد بختیار - بنده چند روز قبل قصد داشتم که یك جریانی را بعرض آقایان نمایندگان محترم برسانم ولی متأسفانه آن روز نطق قبل از دستور نشد و آن موضوع راجع بکمیابی گوشت بود. درچندوقت پیش در طهران گوشت نایاب شد (یکی از نمایندگان - حالا بهتر شده است) حالا بنده عرض میکنم بفرض اینکه وضع عوض شده است خیلی مهم نیست برای اینکه دولت آمده است و با یك زحمت بسیار زیادی اینطرف و آنطرف فرستاده برای چند روزی یك مقداری گوسفند تهیه کرده و آورده در صورتیکه این نتیجه صحیحی ندارد و هروقت دولت ها گرفتار میشوند میآیند برای اینکه موقعا اگر فشار بیاورند مردم و احتیاجات عمومی را بخواهند دولت هم میآید موقتاً با مخارج زیادی آن چیزی را که مردم در همان موقع میخواهند تأمین میکند درصورتیکه نتیجه آن این کار خوب است اما از لحاظ مملکت هیچ نتیجه ای ندارد ملاحظه بفرمائید چند وقت پیش ما خریدار گندم و گوسفند و روغن و از این چیز ها نبودیم ولی در سال های گذشته یواش یواش دولت های ما شروع کردند بخرید گندم از خارج بعد یك دسته ای آمدند گفتند حالا که گندم میخریم از خارج روغن را هم از خارج میخریم بالاخره اگر یك نظریاتی باشد تأمین میشود روغن هم از خارج خریده شد حالا موضوع گوشت بنده مطمئنم چندوقت دیگر بطوریکه هر روز خواهند نوشت و تصویب نامه خواهند گذراند و خواهند گفت که گوشت را هم ما از ممالکی که فروشنده هستند خریداری کنیم (احمد طباطبائی - خوردن آن گوشت ها شرعاً حرام است و اشکال دارد) غیر شرعاً هم برای مردمی که ندارند اشکال دارد. در مملکت ما مسلماً اشکال داشت دولت اگر نقشه صحیحی داشت نه فقط این دولت بلکه هر دولتی بخرید انواع و اقسام چیزهائی که ممکن بود در مملکت ما تولید شود احتیاج نداشتند برای اینکه در سال های قبل ما هیچ وقت از خارج مواد اولیه وارد نمیکردیم ولی چون بکشاورزی و کشاورزان توجهی نکردند اینطور شده همین حالا هم اکثر رعایای این مملکت دارند هجوم میآورند بطهران یا شهر های بزرك و هیچکس توجهی ندارد (یکی از نمایندگان - تجارت آزاد شد رفع میشود) تجارت آزاد را بنده خیال میکنم که اگر بنفع یك دسته ای باشد برای یك دسته بدبخت و بیچاره ضرر دارد و آن هم دسته کارگران هستند که فردا

عین مذاکرات مشروح نودمین جلسه از دوره نوزدهم قانونگذاری

اداره تندنویسی و تحریر صورت مجلس

خواهیدید تمام مدیران کارخانجات کارخانه هارا بعنوان اینکه تجارت آزاد شده است تعطیل میکنند ولی موضوع اساسی این است که دولت بیاید بجای اینکه دستگاه دامپروری ودامپزشکی را درمملکت تقویت کنند ممکن است بسرمایه سازمان برنامه یا آن دولت یا این دولت هر کدام بنده نمیدانم اینها بیایند واین کارا را بکنند که احتیاجات مردم حقیقة تأمین شود یعنی درسال گذشته دربختیاری حداقل پانصد هزار گوسفند مرده ودلیلش هم این بود که این گوسفندهائی که ازبین رفته فقط وفقط باین علت بوده که ۲ یا ۳ نفر دکتر دامپزشك نبوده که اینهارا معالجه کنند ولی دولت بجای اینکه یك کاری بکند که ازاین تلفات جلوگیری شود آمده شرکت گوشت درست کرده بهتر بود که مردم را آزاد میگذاشتند درخرید وفروش گوشت وبجای اینکه آزاد بگذارند آمدند شرکت گوشت درست کردند اصولا نمیدانم چراشعر میگویند که توی قافیه اش گیر کنند. اجازه بدهید مردم گوشت را آزاد بیاورند وبکشند وقیمت هم آزاد باشد امروز قصابها که میخواهند گوشت بگیرند میآیند درخانه بنده و جنابعالی که توصیه کنید که یمن دو لاشه گوسفند بفروشند و پولش را بگیرند آقا این کار را نکنید چه دلیلی دارد که بیائید شرکت گوشت درست کنید واسباب زحمت مردم را فراهم کنید دراصفهان یك شرکت گوشت ویك شرکت ذغال درست شده است هرسال دراصفهان ۶ کیلو ذغال ۱۵ قران بود امسال بلطف شرکت هر ۶ کیلو ۴۰ ریال شده است و بمجردی که ما حرف میزنیم میگویند که چرا صحبت می کنید بهرصورت وقتی که ما رفتیم گفتیم چرا اینکار را میکنید گفتند میخواهیم قیمت رایکنواخت کنیم ولی این یکنواخت کردنشان خیلی اینترسان است در موقعی که گوشت فراوان وارزان است شرکت گوشت گوشت نمیفروشد درصورتیکه فصل گوشت مردم باید بروند ۱۰ فرسخی گوشت واحتیاجاتی که لازم دارند تأمین کنند بیاورند ویك نفر نیست که ازاینها بپرسد که چرا اینطور است خوب مردم گوشت ندارند چه اشکالی دارد در موقعی که گوشت فراوانست جلوگیری نکنید که مثل سابق اشخاص در دکانهای خودشان قصابی کنند ودر دکان خودشان کسب کنند. چونکه امروز جناب آقای مجلسی تشریف دارند بنده میخواهم چند کلمه‌ای از اداره ثبت صحبت کنم. وآن این است که تمام تشکیلات این مملکت برای طهرانست واصفهانست وشیرازاست یعنی مراکز استانها (مهندس اردبیلی - تمام برای طهرانست آقا) اجازه بفرمائید آقا عرض کنم شمادرهرجا که مالك باشید جناب آقای مهندس اردبیلی حد اقل میتوانید ملکتانرا ثبت بدهید اما در تمام عشایر دستگاه ثبت یك قدم برنداشته که ایلات و عشایر ملکشانرا ثبت کنند وبنده نمیدانم که چطور شده است یك مملکت دو قانون دارد در طهران میلیونها سند مالکیت تا حالا صادر شده است اما در ایلات وعشایر حاضر نیستند که بیایند حق تعبر بگیرند ومردم املا کشانرا ثبت برسانند چرا این تبعیض را برای ایلات و عشایر قائل هستید و این نتیجه‌اش این است که ما درطهران همه کارهارا متمرکز کرده‌ایم (ارباب - میناب هم هنوز ثبت ندارد) خوب است بندرعباس دارد درهر صورت بنده میخواهم عرض کنم که اگر دولت بخواهد یك کاری برای مردم بکند بایستی بفکر کشاورزی مملکت باشد ویك کاری کند که قیمت گندم در این مملکت تثبیت شود درچند روز پیش ماخواندیم درروزنامه‌ها که قیمت گندم در خوزستان ۵۰ تومان ترقی کرده است درصورتیکه این کار برای مردم ضرر هم داشته است البته آقایان نمایندگان خوزستان بهتر اطلاع دارند یعنی سابق گندم را درهر مرکزی که در خوزستان بود تنی پانصد تومان میخریدند وهر کس بیشتر از ۶۰۰ تن گندم میفروخت در همانجا از او گندم را میخریدند ولی حالا آمده‌اند و گندم رامیگویند درمرکز اهواز یا یکی ازمراکز دیگر تحویل بدهید واگر بخواهید درجاهای دیگر تحویل بدهید باید تن کیلومتری سی شاهی ازاین قیمت کم بشود واین سروصدائی که فکر کردند کمکی بزارعین شده وقیمت بالارفته هیچ نتیجه‌ای درنظر زارعین نداشته است ممکن است یك مقداری پول دولت بیشتر تلف شود ولی برای مردم مسلماً نتیجه‌ای نداشته است ودولت ها اگر واقعاً میخواهند که قیمت گندم را تثبیت کنند حالا نباید برای خرمن حاضر قیمت تعیین کنند باید ازحالا بگویند که ما در سال آینده گندم را دراین قیمت میخریم تاتمام زارعین نباید طهران وبعد ازاین انشاءالله یك وزارت واردات خواربار درست میکنیم وانشاءالله بعد از این آنچه که لازم است بوسیله این وزارت واردات خواربار وارد مملکت می شود ولی بنده این را که عرض میکنم اطمینان دارم که این کارها نمیشود ولی از لحاظ اینکه ما گفته باشیم یك عرایضی است که بعرض آقایان نمایندگان مجلس بنده می‌رسانم وامیدوارم که سعی کنیم اینکارها بشود و یك موضوع دیگری که بنده میخواستم عرض کنم ویك عده‌ای ازبنده تقاضا کردند که درمجلس عرض کنم این موضوع دزدیدن بچه‌هاست عرض کنم که حتماً آقایان در روزنامه ها خوانده‌اند که یك بچه‌ای را بنام هاملت دزدیده‌اند این بچه‌را دزدیدند وروزنامه ما هم سروصدا کردند وحالا کار بجائی رسیده است که تمام افرادی که صبح از خانه شان بیرون میآیند تا عصر ناراحتند وهر کس که می‌بیند شاید نوکرش ویا خانمش واکثر اشخاص کار وزندگیشان را ول کرده‌اند ورفته‌اند اطفالشان را بیابند و اگر بنا باشد که این کار در مملکت رواج پیدا کند وهر روز، واهند بچه‌های مردم را بدزدند خیلی ناراحتی ایجاد میشود، بنده میخواهم که دولت توضیح بدهد برای این بچه‌ای که دزدیده شده چکار کرده‌اند و تنیا اینکه گفته شده است که چندین بچه تابحال دزدیده شده است آیا این صحیح است یا نه و بعضهم دولت بهتر این است که یك لایحه‌ای تقدیم کند که اشخاصیکه این قبیل کارها را میکنند یا میخواهند شروع کنند یا قبل از اینکه آن بچه‌را بدزدند یا اذیت بکنند یا خدای نکرده بکشند یك مجازات سختی داشته باشد و درغیر این صورت مردم تأمین ندارند چند روز پیش از این یك خانمی بمن می گفت که رفته بودیم سلمانی وهر خانمی که آنجا بود دایم از سلمانی با تلفن با بچه‌هایشان صحبت میکرد و این ناراحتی دیگر از تمام ناراحتی هائی که از حیث خواربار و گوشت وذغال ومواد اولیه مردم داشتند بدتر است البته بنده تصدیق میکنم که در اغلب ممالك دنیا از این اتفاقات میافتد ولی بهتر است که دولت فشار بیاورد بمأمورین که اقداماتی بکنند وسعی بکنند چند نفری از اینها را دستگیر کنند که مردم اینقدر ناراحت نباشند. همه آقایان که از منزل بیرون میآیند اگر بچه های پنج - شش ساله داشته باشند ناراحت هستند این است که بنده تمنی میکنم که دولت اگر ممکن باشد جناب آقای ذوالفقاری توجه بفرمایند و جناب آقای مجلسی هم همینطور این عرایض بنده را یادداشت بفرمایند وبعرض آقای نخست وزیر یا هر کدام از آقایان وزراء که صلاحیت رسیدگی باینکار ها را دارند برسانند. بنده دیگر عرضی ندارم (احسنت)

رئیس - آقای بزرك ابراهیمی

بزرك ابراهیمی - آقایان محترم میدانند که بنده کمتر مزاحم آقایان میشوم اما با وجود اینکه مریضم وقادر براه رفتن زیادی نیستم یك مصاحبه‌ای دیروز ازطرف آقای رئیس بانك ملی ایران که ناشر اسکناس هم هست درروزنامه دیده شده بود که باعث تأثر همکاران بنده مخصوصاً جناب آقای خلعتبری وتیمسار شیبانی و امثالهم شده بود وبرای عیادت بنده که آمده بودند اظهار نگرانی کرده بودند. البته در مصاحبهٔ رئیس بانك ملی ایران که مسئولیتی در مسائل مملکت ندارند جای بحث نیست ولی دراین طرز فکر جای بحث است که آقای رئیس بانك ناشر اسکناس میگوید اسکناس‌های ما به التفاوت ارز تثبیت شده ازطرف مجلس برای تولیدات صنعتی بکار خواهد رفت (مهندس دهستانی - قانون رانخوانده‌اند) معلوم میشود این فکر موجود است که اصولا این مملکت را باید بطرف صنعت برد. دیروز بنده و جناب آقای خلعتبری با آقای وزیر کشاورزی صحبت میکردیم فرمودند که خیر این دروغ است. اشتباه است اگر واقعاً همچو مصاحبه‌ای نبود دولت بایستی آن روزنامه را که چنین دروغی نوشته است تعقیب کند اگر بوده و گفته‌های تیمسار وزیر کشاورزی بی‌مورد است آنهم جای یك بحث دیگری است که بنده حالا فعلا نمیخواهم راجع بآن عرضی بکنم. مسئله کشاورزی و کشاورز درایران موضوع حیات و ممات این کشور است (صحیح است) اگر بتاریخ این مدتی که بنده وامثال بنده درزندگانی کوچك خودمان بوده‌ایم نگاه کنیم ازساعتی که رضا شاه کبیر تصمیم فرمودند انشاءآتی درمملکت از قبیل راه آهن - راه‌شوسه - ساختمان ها وامثالهم احداث بشود تحت اجبار مقداری اززارعین مملکت را برای کار بکار کشیدند واین زارع پس از اینکه مدتی درشهر هاوجاهای معمور تراز ده بود دیگر هوس ده نکرد وبده بر نگشت مادارای بیست میلیون جمعیتیم که طبق قوانین اقتصادی ۴ میلیون قوه عامله داریم هر ۵ نفر دریك خانوار یك نفر را میشود قوه عامله فرض کرد در گذشته ۳ میلیون از این نفرات بزراعت وحیوان داری مشغول بودند یك میلیون هم در شهر ها بنام مبادله - کسب - حرفه مستخدم وامثالهم (یکنفر از نمایندگان - وکارگر) و کارگرداشتیم یواش یواش یك عده‌ای ارا ینها اززراعت دست کشیدند وآمدند بمرکز وبعد هم برنگشتند بهمین جهت در ۱۳۱۸ نکث غله مملکت ثابت شد منتهی قدرت لایتناهی شخص رضاشاه کبیر توانست با مخارج عدم وفشار بمأمورین دولت وضع زندگانی را درنقاطی که در اقصی نقاط مملکت بود برای یکسال تأمین کند حتی بنده یادارم از پیرجند بما کوی آذربایجان گندم حمل میشد (صحیح است) بدبختانه امروز آن قدرت اعمال نمیشود بهرصورت امروز اگر نظر مبارك همکاران محترم باشد در موقعی که سازمان برنامه اینجا مطرح بود بنده پشت همین تریبون بجناب آقای علاء نخست وزیر وقت عرض کردم جناب آقای علاء برای این انشاآت که پیش بینی می کنید و برای این برنامه‌ای که الحمدالله عملی نشده است بعدها دچار کمبود پول وکارگر خواهید شد درصورت مجلس هست کریز پول را الان دیدیم دولت وموسسات تحت نظر دولت سالیانه ۶ میلیارد ریال خرج دارد واین پولی که ما داشتیم برای جریان کافی نبود که بتواند ۶ میلیارد احتیاجات دولت وحد اقل احتیاجات مملکت را تامین کند آمدیم

پشتوانه را باقیمت صحیح ارز تثبیت کردیم شاید ششصد یا هفتصد میلیون تومان اسکناس بدست بیاوریم اگر آقایان بخواهند این را هم بطرف صنعت ببرند بایستی از فردا دست گدائی جاوی تمام دول صاحب غله حتی همسایه جنوب غربیمان دراز بکنیم که عراق وشرق میانه بما نان بده بخوریم یك بدبختی عجیبی است ترویج کشاورزی در این مملکت بکلی از بین رفته است معذرت میخواهم جنا آقای ناصر شما قبلا رئیس بانك ملی بوده‌اید انشاءالله عرض مرا تصدیق میفرمائید که بانك ناشر اسکناس ببانك های آزاد باصدی سه اعتبار میدهد ولی ببانك کشاورزی با صدی شش درصورتی که بانك کشاورزی است که باید قوه وبنیه کشاورز و کشاورزی ایران یعنی حیات و ممات مملکت را اداره کند (امید سالار - و نمیکند) حالا بیائیم بخود بانك کشاورزی شاید جناب آقای خلعتبری و آقای عمیدی نوری هم بادشان باشد یك تومانیانسی درایران بود که درمازندران و گیلان و آذربایجان این شعبه داشت این باکوچکترین همپای کشاورز سر و کار معاملاتی داشت تصدیق میفرمائید که خدای سیاه کلاه یا فرید بدون کندر میرفت نایل پیش نماینده آقای تومانیانس ۲۰۰ تومان پانصد تومان بحسب اعتبارش پول میگرفت وبدون تشریفات آخر سال هم میآمد پولش را میداد بدستش اما الان بانك کشاورزی ما چه میکند (امید سالار - ۱۴ میلیون بنامیسازد) بنامیسازد بما مربوط نیست انشاءالله ازمنافعش میسازد.

اولا بانك ناشر اسکناس ما عوض اینکه میلیونها اعتبار بتجاریکه در اول تأسیس بانك ملی حتی قبل از ۳۲۰ بیش از پنج هزار تومان اعتبار نداشتند الان دو میلیون و سه میلیون اعتبار میدهد که بروند دربورس زمین طهران بازی کنند این پول ها رابعوض این آقایان تجار بانك کشاورزی بدهید وبگوئید که بزارعین کوچك کوچك بده اگر این لطف را بانك ملی بکند مثل بانك پارس وبانك بازرگانی بانك کشاورزی هم با صدی سه وصدی دوونیم بدهد آنوقت میتوان ببانك کشاورزی هم فشار آورد که بمالکین خورده پا و بزارعین مختصر وبهمیاها بده اما چون نیست وقتی هم که ببانك کشاورزی مراجعه کنند آنقدر برایش تشکیلات قائلند که فقط بنده وآقای ارسلان خلعتبری وسلطانمراد بختیار و عباسی و امیر نصرت میتوانیم برویم قرض کنیم والا بزارع داده نمیشود ما که برویم آنجا فوراً یك وثیقه میدهیم ویك ملك را گرو میدهیم پنجاه هزار تومان میگیریم که قنات دربیاوریم آنهم بامید خدا. دیروز بنده این وضع را با تیمسار وزیر کشاورزی صحبت میکردم که ما بالاخره ناچاریم یك عده‌ای برای کار دعوت کنیم زارع ما درزمان قدیم پس از کشت وزرع باز میآمد میرفت بکار وناهار برمی گشت بخانه خودش، بکشت و زرع مشغول بود حالا زارعی که آمده است چشم و گوشش باز شده است دیگر حاضر نیست برگردد بزراعت اگر ما نتوانیم جبران این عمل را بکنیم نتیجه این خواهد شد که نان روزمره خودمان هم فلج خواهد شد (صحیح است) استدعا کردم قربان راجع بمکانیزاسیون فکری بکنید که بلکه توسعهٔ زراعت را ازاین راه بدهید که جای این زارعی که بکار دعوت میکنید بوسیله موتور پر شده باشد جواب عجیبی به من فرمودند که من حالا خدمت آقایان عرض میکنم، خیلی مضحك است فرمودند مگر ندیدید که اخیراً درایتالیا صد وپنجاه هزار نفر زارع اعتصاب کردند که چون مکانیزه شده ما کار نداریم این جواب تیمسار وزیر کشاورزی است ببنده و بآقای ارسلان خلعتبری این تیمسار را بنده خوب می‌شناسم افسر فوق‌العاده عالی مقامی است ستاد دیده است وبرای تطبیق عملیات فوق‌العاده مرد بزرگواری است ولی بدبختانه یاولی‌الله یا اسدالله اما ازشعر خبر نداری (صحیح است) ایشان هنوز خبر ندارند در ایران موضوع زارع و مالك مزارعه است در ایتالیا مزدور است در ایران باستثنای ۴ دیواری طهران که یك عده تازه بدوران رسیده زارع را استخدام می کنند برای پاره‌ای تره‌بار های نابستانی پر منفعت، تمام ایران بین مالك و زارع یك اصول مزارعه وشرکت است این با ایطالیا ومصر وسودان خیلی فرق دارد یك مالك اراضی در مصر یك عده‌ای استخدام میکند بروند برای کار وتا آخر سال از آنها کار میکشد و یك بخور ونمیری بآنها میدهد اما در آذربایجان در گیلان در تمام صفحات غرب در خراسان درمرکز مزارعه و مالك ایران اصولا اصول مزارعه در کار است یك زارع آذربایجانی کشت میکند ودرو میکند ودر مقابل آب وزمین بمالکش یك پنجم میدهد این قابل اعتصاب نیست این مال خودش است با یك نفر زارع مزدور ایطالیائی زمین تا آسمان فرق دارد (صحیح است) بنده عرض میکنم آقایان برای جبران خسارت زیادی که از زراعت میکشد بیائید علاجی بکنید والا امسال ۲۰۰ هزار تن وپنجسال دیگر یك میلیون تن باید رفت خرید آورد خورد اینکه نمیشود میفرمائید زمین که قابل کشت تراکتور باشد وردردهات باشد هست؟ این سؤال را از بنده وزیر کشاورزی میکنند آقاجان بنده نمیگویم همه ایران را زیر پا بگذارید استدعا میکنم این حاشیه البرز از شاهرود تامیانج کنار جاده راه‌شوسه است ازخراسان به تبریز این رامطالعه بفرمائید میلیونها هکتار زمین در دامنهٔ جنوبی کوه‌های البرز، اگر این رابرایش آب تهیه کنید اگر برای این موتورهای تراکتور بیاورید بنده دشت مغان را نمیگویم طارم سفلی و طارم علیا را نمی گوم من نمیگویم زهك و خوزستان، من نمیگویم تمام پشت کوه همینکه درنظر آقایان مشهود است (صحیح است) بدبختانه وقتی بنده میگویم بیائید فکری برای اینکار بکنید ایشان میفرمایند ۱۵۰ هزار نفر در ایطالیا اعتصاب کرده‌اند آقا زارع ایطالیا بمعنی زراعت ایران نیست آن مزدور است برای یك نفر زارع ایرانی این وضعیت نیست از این مسائل که بگذریم ....

رئیس: آقای ابراهیمی وقت شما تمام شد از حالا شما ازوقت آقای عباسی استفاده میکنید

ابراهیمی - خیلی متشکرم. بنده معتقدم وزارت دارائی جناب آقای ناصر یك کمك بیشتری را امر بفرمائید که بانك ناشر اسکناس ببانك کشاورزی بدهد (صحیح است) (خلعتبری - برطبق قانون اخیر) واین بانك را موظف کنید که بهمیاهای خرد بکسانی که دارای یك جفت گاو ندبنج نفر خودشان هستند ده تاعائله اداره میکنند بآنها قرض‌های خردخرد بدون این تشریفات که استعلام کنیم داده شود (صحیح است) الان شما فکر کنید دورنمیرویم یك سؤالی هم ازجناب آقای طباطبائی میکنم البته استراق سمع کردم معذرت میخواهم که سیصد میلیون تومان یاسی میلیون تومان ببانك صنعتی قرض داده‌اند (صحیح است) البته مشروع یا غیرمشروع بنده نمیدانم بنده عرض میکنم آقاجان وقتی سیصد میلیون یاسی میلیون ببانك صنعتی قرض میدهید خدا عمرت بدهد این سیصد میلیون را به سیصد هزار نفر یکی هزار تومان قرض بده بگذار برود زراعتش را درست کند بزارع چای، بزارع پنبه، بزارع گندم باین بیچاره ای که شب وروز در زندگانی دهاتی میگذراند باین بدهید، شمارا بخدا بانك صنعتی، بانك توسعه صادرات، بانك فلان بهمان بسفردا هم بانك صنایع ومعادن وامثالهم اینهارا بیائید جمع کنید برای این بودجه های پراکنده و قلمبه در گوشه بانك ملی خودتان شعب درست کنید، شعبه زراعتی، شعبه صنعتی، شعبه معدن راهمانجا تمرکز بدهید همانجا قرض بدهید والله بالله بهتر از این دستگاههای عریض وطویل است. هرجا که بروید یك دستگاه ساخته اند با چهار پنج میلیون تومان مخارج این مخارج از کجا باید دربیاید ازجای واهی (مهندس اردبیلی - آخر سر هم سرمایه‌اش را می‌خورند) انشاءالله نمیخورند، مسئله دیگری که بنده روی همین زمینه میخواهم مزاحم اوقات آقایان بشوم مسئله گرانی ماشین - آلات کشاورزی است (مهندس اردبیلی - و مخصوصاً لوازم یدکی) اگر دولت شخصاً با مطالعه درامور کشاورزی باید تراکتور و لوازم متناسب هر محل را درنظر بگیرد مثلا تراکتور هائی هست که در یك نقطه دارای قدرت زیاد و فعالیت خوب است وهمان تراکتور در جای دیگر بکلی فلج است منتهی بدبختانه ماما الکین چون مقلدیم همانقدر که بزرك ابراهیمی چهارتا تراکتور خرید فوراً پشت سرش میروند و میگیرند اما می‌بینند زمین های چمن خوی با این خیش شکافته نشده اگر دولت با کنترل خود یك وسایل موتوریزاسیون برای کشاورزی فراهم بکند بعقیده بنده نه این زارعین مثل ایطالیا اعتصاب میکنند ونه ما مجبور میشویم برویم از امریکا و ترکیه و عراق نان قرض بکنیم این یك مسئله ایست که از جناب آقای ناصر ذوالفقاری استدعا میکنم که بعرض آقای نخست وزیر برسانند اولا یك عده از کسانی که مطلعند می‌دانند که زارع ایرانی درمقابل مکانیزه‌اسیون اعتصاب نمیکند آقای ذوالفقاری خودشاهم میدانی که نمیکند آنهائی که وارد کار زراعت هستند میدانند رعیت ایران با رعیت مصر خیلی فرق دارد مصری در مقابل اربابی که اورا استخدام کرده برای هفت ماه ویك سزون هرچه دارد ونداردمیگذارد ومیرود، زارع ایرانی درزنجان ازخود آنا هم متمولتر است ازاین اشخاص سؤال بکنید خواهند گفت اگر اینطور بشود تقسیم اراضی میشود والله بالله هر روز که این مملکت احتیاج بتقسیم اراضی داشته باشد بشرفم قسم من خودم عمل میکنم اگر ندهم خیلی مرد پستی باشم انشاءالله خدا کند برسیم بآنروز بنده با کمال افتخار میدهم، اگر شما متکی هستید بدکتری طب خودتان که ازآن ممر نان میخوری منهم میروم شوفری می کنم که هفتصد نفر برای من جان نکنند ولی عرض می کنم کاری بکنید که دیگر فردا دست درازنکنیم وازعراق هزار تن گندم نیاوریم این عرض بنده است و این رهی ندارد مگر تولید وماشین زراعتی ارزان آب کود این سه کار را اگر کردید فردانان داریم والا قسم بخدا با این چندسدی که عراق بسته است باید برویم در خانه عراق واز آن گندم گدائی کنیم ودیگر عرضی ندارم (احسنت - احسنت)

رئیس - آقای دکتر پیرنیا

دکتر پیرنیا - بنده از حضور جناب آقای وزیر دارائی دراین جلسه استفاده میکنم وچند نکته‌ای راجع بمسائل استخدامی و گرفتاری‌های مستخدمین و مذاکرات و تصمیماتی که در گذشته در این باب گرفته شده است عرایض مختصری را این جا عرض میکنم ولی قبل از اینکه وارد این موضوع بشوم خواستم عرض کنم که اخیراً وزارت بازرگانی یك تصمیماتی برای آزادی واردات غیر مفید وواردات تجملی ووارداتی که مشابهش در داخل کشور تهیه میشود گرفته است واجرا هم کرده است و جناب آقای وزیر بازرگانی و جناب آقای نخست وزیر راجع بصلاح بودن این تصمیم وطرفداری

از آن اظهاراتی در مجلس شورای ملی فرمودند بنده مثل بعضی از همکاران دیگری که در این جا صحبت فرمودند با این تصمیمات جداً مخالفم (صحیح است) ونظریاتی که در این باب دارم در یکی از جلسات آینده به عرض مجلس شورای ملی خواهم رسانید البته اگر امروز بخواهیم مسائل ومشکلات مملکت را طبقه بندی بکنیم از لحاظ اهمیت وازلحاظ فوریت در رأس این مسائل موضوع استخدام وضع مستخدمین دولت قرار گرفته (دکتر رضائی - وسازمانهای دولتی) وسازمان های دولتی، سوءتعبیراتی که در دستگاه دولت وجود دارد آقایان همه استحضار دارند واحتیاجی بتوضیح آن نیست، حقیقة وضع اداری مملکت بوجه غیر قابل تحملی بد شده بطوری که در دستگاه دولت وجود دارد حقیقة عموم مردم را بستوه آورده است (صحیح است) وبایدیك فکر اساسی برای اصلاح وضع اداری مملکت بشود یك فکر اساسی ولی یك فکر اساسی و عاجل وفوری (دکتر امین - باید وضع زندگی آنان تأمین شود) در اصلاح سازمان همان طوری که جناب آقای دکتر امین تذکر دادند در رأس تمام اصلاحات تأمین وضع زندگی وحقوق کارمندان قرار گرفته است وهیچ نوع اصلاح اداری بدون این که این قدم اساسی برداشته شود تصدیق فرمائید که غیر ممکن است بتوانیم که مادر مملکت انتظار داشته باشیم شرافت کشاورزی وشرافت صنعت وراهسازی تمام اینها ناشی از حسن اداره مملکت است وتا حسن اداره وجود نداشته باشد هیچکدام اینها در برنامه‌ها بآن سرعتی که آقایان انتظار دارند عمل نخواهد شد (صحیح است) دولت حاضر که برنامه خودش را کار قرار داده باید بفهمیم که آیا منظور کار شخص نخست وزیر است یا کار آقایان وزراء است یا منظور کار واداشتن کلیه اجتماع مملکت و کلیه افراد است اگر منظور ایجاد کار و فعالیت برای عموم مملکت است این موضوع عملی نمیشود مگر اینکه دستگاه اداری خوب کار کند و فعال باشد (صحیح است) و بسرعت عمل کند بنابراین اولین قدم در برنامه کار دولت اصلاح سازمان اداری است غیر از این اصلا فکر اینکه کاری انجام بشود نیست، یك نفر، دو نفر، ده نفر اگر تمام ۲۴ ساعت هم کار بکنند کار مهمی در مملکت انجام نمیشود، وقتی کار مهمی در مملکت انجام میشود که تمام دستگاه اداری بکار بیفتد وکار بکند دولت گذشته هم که اسم برنامه خودش را مبارزه بافساد قرار داده بود متوجه این امر شد که اولین قدم در مبارزه با فساد همین اصلاح دستگاه اداری است وهمین تأمین حقوق مستخدمین دولت است بهمین جهت سه نفر از آقایان وزراء را مأمور کردند که باینکار رسیدگی کنند آقای دکتر مقبل وآقای فروهر وآقای

انتظام هر کدام قسمتهای مختلفی را تحت نظر گرفتند ودر کمیسیون استخدام هم در جلسات متعددی حاضر شدند ونظریاتشان و نقشه وبرنامه‌ایکه برای اینکار داشتند در کمیسیون مطرح کردند ودولت گذشته بالاخره باین نتیجه رسید که اساساً باید یك اصلاح اساسی در وضع استخدام بشود وطبق اصول فنی وعلمی جدید استخدام کرد وی طبقه بندی مشاغل هست یك شکیلاتی بدهد و در این باب مطالعات مفصلی شد ویك طرحی هم تهیه شد و بمجلس سنا داده شد ولی در همان جا بدولت گذشته توضیح داده شد که این کار گرچه از لحاظ علمی صحیح است و بالاخره باید اجرا بشود ولی یك برنامه طویل المدة است ونتیجه آنی و فوری ندارد، اجرای این طرح اقلا ۵ سال، ۶ سال طول میکشد و بعلاوه اولا طبقه بندی مشاغل یك کاریست که بیشتر مناسب باوضع استخدامی در کشور های صنعتی و در دستگاههای صنعتی است ودر کشور هائی که اینقدر صنعتی نشده‌اند اجرای آن شاید مشکل باشد بهمین جهت تقاضا کردیم که دولت یك تصمیماتی بگیرد و برای کمك های فوری و آنی به مستخدمین دولت فکری بکند دولت گذشته هم متوجه این موضوع شد و متقاعد شد که این اقدامات لازم و فوری است و بهمین جهت در بودجه‌ای که برای سال ۳۶ به مجلس پیشنهاد کرد چهار کمك پیش بینی شده بود برای مستخدمین دولت یکی اینکه پیش بینی شده بود که ۷۵ میلیون تومان در سال ۳۶ اختصاص بدهد بافزایش حقوق یا بصورت پاداش بموجب آئین نامه‌ای تقسیم بکنند و بپردازند بکارمندان دولت، بنده میخواهم تقاضا بکنم حالا که یك ماهی از دوره اشتغال دولت گذشته است یك توجهی بکنند و آئین نامه توزیع و تقسیم این ۷۵ میلیون تومان را زودتر بتصویب برسانند و منتشر بکنند که مستخدمین دولت از این نگرانی که دارند خلاص بشوند و دومین موضوعی که در بودجه سال گذشته بتصویب رسید مربوط بود به پرداخت سه هزار ریال ماهیانه بکارمندان متخصص که در بیابانها و شهرستانها کار میکنند و آنهم تصور میکنم که دستور اجرایش راجناب آقای وزیر دارائی داده‌اند و اگر تا حالا نداده‌اند تقاضا دارم این دستور مصوب کمیسیون مجلس را صادر بفرمایند بعد از آن یك قسمت دیگری بود که وعده داده‌اند آئین نامه مزایا را زودتر بکمیسیون‌های مجلس بفرستند آئین نامه مزایا مربوط است بتفاوت بین حقوق کارمندان مرکز و شهرستانها و اگر آقایان استحضار داشته باشند الان یك قسمت مشکل استخدامی این است که تعداد خیلی زیادی کارمند در ادارات مرکزی وزارت خانه ها موجود است خیلی بیش از اندازه درصورتیکه در شهرستانها در غالب ادارات کارمند کافی وجود ندارد وعلتش هم این است

که تفاوت زیاد و تفاوت کافی بین حقوق کارمندان مرکز و کارمندان شهرستان ها وجود ندارد و بهمین جهت آئین نامه مزایا یك اهمیت فوق العاده‌ای در رفع احتیاجات مردم شهرستانها از لحاظ تشکیلات اداری آنها و جلوگیری از تورم کارمند در مرکز وهجوم کارمند بمرکز دارد چهار مین موضوعی که در طرح لایحه بودجه پیش بینی شده بود طبق قوانین استخدامی بکمیسیون استخدام مراجعه شده بود موضوع مبلغی بود که برای کمك به لیسانسیه‌ها (مهندس فروهر - و مهندسین) و مهندسین دولتی در نظر گرفته شده بود البته سابقاً مشکل دستگاه اداری فقط وفقط قلت حقوق بود ولی حالا علاوه بر کمی حقوق یك مشکل جدیدی اضافه شده است و آن مشکل جدید تبعیضی است که بین افرادی که دارای یك درجه تحصیلات ویك وضع هستند در قسمت های مختلفه مملکت پیدا شده و یك عدهٔ از افراد تحصیل کرده وزحمتکش که کار اینها مورد استفاده و مورد احتیاج است از یك حقوقی که بتواند فقط زندگی آنها را تأمین کند محروم شده‌اند وبنابراین تمنی میشود که دولتی که میخواهد کار بکند و دولتی که میخواهد بدست این اشخاص کار بکند ترتیب تأمین حقوق اینها را بدهد والاچه انتظاری دارید که اینها کار بکنند الان مستخدمین دولت مجبورند که یك جزئی از وقتشان را صرف کار اداری بکنند وبقیه از وقتشان را صرف فعالیت هائی بکنند که زندگیشان تأمین شود وبنابراین بچه ترتیب میتوانید شما از اینها کار بگیرید و اینها را بکار وادارید بنابراین اگر دولت برنامه خودش را در مقابل چشمش مجسم داشته باشد اولین قدم این است که وضع این دستگاه و این کارمندانی که باید کار بکنند وفعالیت بکنند تأمین بکند مملکت ما که اکنون در یك نهضت صنعتی وعمرانی وتوسعه اقتصادی افتاده و سرنوشت آینده مملکت و موقعیت ایران در آینده منوط است باینکه این برنامه بصورت موفقیت آمیز و بسرعت پیشرفت بکند که ما از سایر ممالك صنعتی و مترقی دنیا اقلا عقب نیفتیم و بآنها برسیم، این موضوع وقتی انجام میشود همانطور که عرض کردم که این عده یعنی آقایان مهندسین و آقایان لیسانسیه هائی که در دستگاه دولت هستند اینها با دلگرمی مشغول کار باشند و بزرگترین صدمه‌ای که ممکن است باین برنامه وارد بشود این است که خدای نکرده این عده یا دلسرد بشوند یا گمراه بشوند وبنده تمنی دارم که جناب آقای وزیر دارائی و آقایان وزراء که در این جلسه تشریف دارند به این موضوع یك توجه عاجل و توجهی که مناسب با اهمیت موضوع باشد مبذول بفرمایند (احسنت - احسنت)

۳- تقدیم یك فقره لایحه اصلاحی بوسیله آقای وزیر دارائی

رئیس - وارد دستور میشویم، آقای وزیر دارائی

وزیر دارائی (ناصر) - در مهرماه ۳۵ یك لایحه‌ای بمجلس شورای ملی تقدیم شده بود که اراضی مربوط به کارخانه‌های الکل‌های صنعتی بوزارت فرهنگ وشهرداری تسلیم شود اخیراً چون مجلس شورای ملی دستور فرمودند که چایخانه مجلس بوزارت دارائی واگذار شود وضمناً محل راهم باید تخلیه بکنند لایحه‌ای تهیه شده و تقدیم میشود بجای لایحه اول که اجازه بفرمایند قسمتی از آن زمین بوزارت دارائی واگذار شود که چایخانه ساخته شود.

ضمناً از فرصت استفاده کرده چند کلمه‌ای راجع باظهارات آقای بزرگ ابراهیمی عرض میکنم، اینکه فرمودند بانك ملی ببانك‌های خصوصی بابهره ۲ در صد یا ۳ درصد قرض میدهد وبانك کشاورزی بابهره بیشتر شاید متأسفانه خلاف بعرضشان رسیده اینطور نیست بانك ملی مطابق تعرفه‌ای که دارد به تمام بانك ها باحداقل بهره بنرخ رسمی که صدی ۴ است قرض می‌دهد و بهیچ بانکی کمتر از صدی ۴ نداده است و ببانك کشاورزی هم بیش از صدی ۴ نداده است راجع بمصاحبه‌ای که فرمودند رئیس بانك ملی کرده‌اند وکلمه کشاورزی را قید نکرده بنده اولا تصور میکنم شاید در روزنامه‌ها اشتباه شده باشد که کلمه کشاورزی در مصاحبه گذارده نشده برای اینکه در اصل لایحه مسائل تولیدی گذاشته شده بود ومخصوصاً مجلس لایحه را تصحیح کرد و دولت هم قبول کرد که کلمه تولیدی وکشاورزی گذاشته شود و بنده تصدیق میکنم اساس مسائل تولیدی در این مملکت کار های کشاورزی است (احسنت)

۴- تقاضای طرح لایحه دعاوی اشخاص نسبت باملاك دولتی بوسیله آقای کفیل وزارت دادگستری

رئیس - آقای مجلسی

کفیل وزارت دادگستری (مجلسی) - لایحه دولت مربوط بدعاوی اشخاص راجع باملاك دولتی از لوایح دکتر مصدق بود و یك سال تمدید شده بود مجلس سنا آن را تصویب کرد و چون امروز روز دوم خرداد مهلت قانونی منقضی میشود بنده تقاضا میکنم جزء دستور قرار داده شود برای این که کمیسیون مجلس شورای ملی هم تصویب کرده است، راجع باظهارات جناب آقای سلطانمراد بختیار که فرمودند ثبت اسناد در شهرستانها وجود ندارد بنده تصدیق میکنم و علت هم موجود نبودن وسائل کار بود که خوشبختانه یك قسمت از وسائل

موجود شده است ولی قسمت عمده که عبارت از کارمند بود بواسطه اینکه دولت نمیتواند استخدام جدید بکند یك فکری بنظر رسید وآن این است که از کارمندان زائد دولت باداره ثبت اسناد منتقل شوند و اداره ثبت اسناد یك کلاس تأسیس بکند برای تربیت مأمورین ثبت چون مأمورین سایر وزارتخانه ها ممکن است اطلاعاتی از امور ثبت نداشته باشند آنهائی که منتقل میشوند به چهار ماه در آن کلاس درس بخوانند ومنتقل بشوند بدستگاه ثبت، موضوع دیگر که خیلی اهمیت دارد و بازهم مورد توجه وتأیید و تصدیق بنده است راجع باشخاصی است که اطفال مردم را میرانند، البته موضوع این شخصی که فرمودند الان در مرحله‌ایست که شاید افشایش خوب نباشد ولی بطور کلی بنده این را عرض میکنم که یك لایحه‌ای تهیه شده است و الان هم حاضر و آماده است وچون مجلس سنا کارش کمتر بود روز شنبه آینده بمجلس سنا داده خواهد شد ومجازات شدیدی برای این قبیل اشخاص درنظر گرفته شده است و راجع به لایحه ثبت اسناد هم انشاءالله بنده امیدوارم در ظرف ده روز آینده لایحه‌اش تقدیم شود.

قنات آبادی - آقای مجلسی این اشخاص را از متخصصین اراضی انتخاب کنید.

۵- بقیه مذاکره وتصویب گزارش کمیسیون فرهنگ راجع بمقررات مربوط بمحصلین ایرانی در خارجه وارجاع بمجلس سنا

رئیس - در جلسه پیش راجع به ماده ششم لایحه محصلین یك پیشنهادی شده بود وچند پیشنهاد مشابه هم دارد مطابق آئین‌نامه هر کدام جامعتر است باید رأی گرفته شود اینکه الان اصلاح شده است پیشنهاد آقای امید سالار است که قرائت می‌شود:

(بشرح زیر قرائت شد)

ریاست معظم مجلس شورای ملی

چون نسبت به پیشنهاد قبلی بنده در ماده ششم هنوز رأی گرفته نشده است بطریق ذیل اصلاح میکنم:

ماده ۶ - صدور روادید اقامت محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم میباشد، وزارت فرهنگ می‌تواند از اولیاء محصلین تضمین کافی در حدود هزینه مراجعت اخذ کند تا از جهات اخلاقی و تحصیلی موجبات رضامندی فراهم نکند برای مراجعت آنان بایران از این جهت مانعی موجود نباشد.

امید سالار

رئیس - آقای امید سالار

امید سالار - نسبت به پیشنهادی که بنده داده بودم برای اینکه اشکالی پیش نیاید ونظر اغلب آقایان هم در این قسمت تأمین شده باشد پیشنهاد اصلاحی دادم و حالا تصور میکنم با این پیشنهاد اصلاحی باتوضیحاتی که قبلا عرض شد احتیاج بتشریح دیگری نباشد جناب آقای وزیر فرهنگ هم با این پیشنهاد اخیر موافقند، نظر جناب آقای اردلان هم در قسمتی که تضمین بانکی اشکال داشت تأمین شده است وبجای بانکی کلمه کافی گذاشته شده است، در صورتی که وزارت فرهنگ تشخیص داد که لازم است محصلی مراجعت بکند اشکالی نباشد، چون بنده ملاحظه کردم در آلمان یك شاگردی هست که روادیدش از طرف دولت آلمان لغو شده است الان حق اقامت در مملکت آلمان ندارد ولی وسیله مراجعت ندارد این چیزی نیست که ما او را مجبور به برگشتن بخواهیم بکنیم خودش میخواهد برگردد ولی وسیله برگشتن ندارد بنده برای تأمین این نظر و تکرار نظائر این مطلب این پیشنهاد را کردم.

رئیس - پیشنهاد مجدداً قرائت می‌شود:

(بشرح ذیل قرائت شد)

صدور روادید اقامت محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم میباشد وزارت فرهنگ مکلف است از اولیاء محصلین تضمین کافی در حدود هزینه مراجعت اخذ کند تا از جهات اخلاقی وتحصیلی موجبات رضامندی فراهم نکند برای مراجعت آنان از این جهت مانعی موجود نباشد.

وزیر فرهنگ (دکتر مهران) - بنده با این اصلاح موافقم.

رئیس - آقای بوربور مخالفید بفرمائید.

بوربور - بنده تعجب میکنم که چطور آقای امید سالار که بایستی سعی کنند که گرفتاری مردم کم شود با این پیشنهادیکه فرمودند یك باری سر بار مردم گذاشته میشود بعقیده بنده نه ضمانت نامه لازم است ونه قید اینکه صدور روادید موکول بحسن اخلاق محصلین باشد، حسن اخلاق محصلین یا سوء رفتار آنها در تحت کنترل سرپرست وزارت فرهنگ هست و هر گاه دیدند یك محصلی از آنچه باید رفتار کند تجاوز کرده ورویه‌اش خوب نیست میتوانند او را برگردانند (امید سالار - چه جور برگردانند؟) حالا عرض میکنم میخواهید بگوئید وسیله‌اش را ندارید، پولش را ندارید حالا بنده عرض میکنم اولا موضوع اختیار را از پولش جدا کنید، اختیار را دارد که برگرداند برای تأمین پولش هم بعقیده بنده از بودجه خود وزارت فرهنك میتوانید این کار را بکنید و بعدهم که محصل برگشت از والدینش بگیرید و اگر والدینش نپرداختند خود محصل را نگهدارید و توقیف کنید که بدهد این اعتبار تأمین است مگر در ظرف سال بین محصلینی که در اروپا هستند چند نفر سوء اخلاق دارند بنده میخواهم از این فرصت استفاده کنم و استدعا کنم که این نکته را توجه بفرمائید عرض میکنم این مشکلاتی را که برای محصلین ایجاد کرده‌اند ومیکنند واقعاً محصلین را بیزار میکنند از برگشتن به مملکت و هم والدین را بیزار میکنند از فرستادن محصل بخارج، من باب مثال عرض میکنم محصلی که میآید به ایران برای دیدن والدینش و برای دو ماه سه ماه با اینکه تحصیلاتش بموجب گواهی وزارت فرهنك و گواهی پرونده‌اش ادامه داشته یعنی تحصیلاتش قطع نشده ودرکار تحصیلش هیچ اشکالی نبوده معهذا اورا میفرستند به اداره نظام وظیفه برای اینکه ببینند از لحاظ نظام وظیفه ایرادی نداشته باشد (وزیر فرهنك - اصلاح شد) اجازه بفرمائید بفرستند به نظام وظیفه که ببینند از لحاظ مشمولیت مانعی ندارد، کسی که تا دیروز از لحاظ مشمولیت اشکالی نداشته است حالا که برگشته دو مرتبه اشکال پیدا کرده، اما موضوع ضمانت بعقیده بنده دولت باید آن قدرت را داشته باشد که از کسی که تخلفی کرده و اورا بمناسبت تخلفی که کرده مجبور کرده‌اند از برگردد خرج مراجعت از او بگیرند، این ضمانت نامه‌ها، این رونوشت ها این عکس انداختن ها رفتن به محضر، رفتن به ثبت اسناد، رفتن بدادگستری این ها بخدا قسم برای مردم اشکال دارد وواقعاً برای مردم زحمت ایجاد کرده‌اند بفرمائید که اگر این چیزها را بردارید یك قسمت از گرفتاریهای مردم برداشته میشود این عده‌ای که در کریدور های وزارت دادگستری می‌بینید اینهائی که در اداره اعزام محصل بخارجه هستند تمام اینها بخاطر برای این مقررات زائد است که نود درصدش زائد است وفقط برای اذیت کردن مردم است.

رئیس - پیشنهاداتی هم هست که در این زمینه است و تقریباً مشابه است آنها هم قرائت میشود که وقتی بخواهیم رأی بگیریم آقایان توجه داشته باشند

(بشرح ذیل قرائت شد)

پیشنهاد مینمایم که در ماده ۶ تضمین مناسب نوشته شود و کلمه بانکی را حذف نمائید.

دکتر امیر حکمت

پیشنهاد مینمایم در ماده ۶ جمله تضمین بانکی بضمانت معتبر تبدیل شود

اردلان

پیشنهاد مینمایم در ماده ۶ این اصلاح بعمل آید.

بجای این جمله «وزارت فرهنك میتواند از اولیاء محصلین در موقع اعزام آنان تضمین بانکی در حدود هزینه ووسایل مراجعت اخذ کند» نوشته شود «وزارت فرهنك میتواند از اولیاء محصلین در موقع اعزام آنان تعهدی در حدود هزینه ووسایل مراجعت اخذ کند.

عمیدی نوری

پیشنهاد میکنم ماده ۶ بترتیب ذیل اصلاح شود:

صدور روادید اقامت محصلین خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق وتحصیل منظم اگر اقامت محصلی از جهات اخلاقی و تحصیلی در خارجه صلاح نبود روادید داده نمیشود و وزارت فرهنك به اولیای محصل مزبور اظهار خواهند کرد که موجبات معاودت اورا به ایران فراهم نماید

احمد مهران

پیشنهاد میکنم ماده ۶ بطریق ذیل اصلاح شود

«صدور روادید اقامت محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم میباشد. وزارت فرهنك میتواند در صورت احراز عدم صلاحیت اخلاقی محصل گذر نامه تحصیلی وی را مسترد دارد»

تیمورتاش

پیشنهاد میکنم تبصره ذیل ماده ۶ اضافه شود:

«بوزارت فرهنك اجازه داده میشود از محل اعتباری که برای کومك هزینه محصلین در خارجه در بودجه خود دارد مخارج عودت آن محصلینی که نحوه رفتارشان در خارجه مخالف با شئون ملی ایران میباشد ووسیله مراجعت ندارند پرداخت نماید.

تیمورتاش

رئیس - این مربوط باصل ماده نیست حالا آن پیشنهادی که جامعتر است وخود آقای وزیر فرهنك هم موافقت کرده‌اند دو مرتبه قرائت میشود

عمیدی نوری - من میخواهم توضیح بدهم راجع بپیشنهادم

رئیس - مطابق آئین‌نامه هر کدام که جامعتر باشد رویش بحث میشود آقای وزیر فرهنك

وزیر فرهنك - بنده خواستم عرض کنم آقایان اگر فراموش نکرده باشید در یکی از مواد این قانون رأی دادید که هر کس آمد مراجعه کرد وگفت میخواهم درس بخوانم دولت گذرنامه تحصیلی بدهد حالا هم آقای بوربور میفرمایند که وقتی که رفت ودرس نخواند دولت خرج برگشتن اورا بدهد وبرش گرداند، خوب این کار خیلی آسانی است عده‌ای بلند میشوند میروند فرنگستان وبعدهم دوسه ماه گردش که کردند میگویند درس نمیخوانیم ودولت آنها را برمیگرداند وجناب آقای تیمورتاش هم میفرمایند وجوهی که باید صرف اعزام محصل بخارجه بشود این پول را صرف کنند برای یکعده محصل را که درس نخوانده‌اند برگردانند (تیمورتاش - خودتان

فرمودند چندنفر بیشتر نیستند) خوب زیاد میشود وقتی که تسهیلات باین درجه زیاد شد زیاد میشوند این عده‌ای که امروزدو سه‌نفرند یا ده نفرهستند آنوقت پنجاه نفر خواهند شد • بنده‌غرضم این است که آن پیشنهادی که آقای امید سالار فرمودند یك پیشنهاد جامع‌الاطرافی است یعنی‌در عین حال که تضمین بانکی‌را بآن صورت ازبین برده‌اندویك تضمین کافی نوشته‌شده است البته ما هم خودمان خواهیم دید که این تضمین کافی چه میتواند باشد • دویم این پیشنهادی که کرده‌اند که آن‌موضوعی که یك‌معصل را بزور وجبر برگرداند این موضوع دیگر از این ماده‌برنمی‌آید برای اینکه در این ماده نوشته شده که اگر موجبات مراجعت یك محصلی فراهم بود برای اینکه ازحیث هزینه مراجعت اشکال ومانعی نباشداین تصمیم گرفته‌شده است بنده استدعا میکنم بهمین ماده‌ای که آقای امید سالار پیشنهاد فرموده‌اند رأی بدهند و یقین داشته باشند که هیچ زحمت ودردسری‌برای مردم‌فراهم‌نخواهد شد ولی درعین‌حال که ما نمیخواهیم‌زحمتی برای مردم فراهم شود آقایان هم یك ترتیبی ندهند که زحمتی برای‌دولت‌فراهم شود •

رئیس-اینجا پیشنهادی آقای‌صدرزاده کرده‌اند که این را میشود بآن ماده علاوه کرد قرائت میشود

(بشرح زیرقرائت شد)

پیشنهاد مینمایم که قسمتی از عبارت ماده ٦ باین‌نحو اصلاح شود :

وزارت فرهنك میتواند از اولیای محصلینی که بهزینه شخصی خود و بدون کومك مالی دولت برای تحصیل بخارج میروند درموقع اعزام آنان تضمین‌بانکی درحدود هزینه ووسایل مراجعت اخذ کند

صدرزاده

صدرزاده-اجازه‌میفرمائیدتوضیحی بدهم ؟

رئیس- این دیگرتوضیحی‌ندارد

تیمورتاش- این بکلی نقض‌غرض میشود •

رئیس- فقط خواسته‌اند اضافه‌کنند آن محصلینی که با خرج خودشان‌میروند مشمول این قسمت باشند یك‌پیشنهادی از طرف آقای عمیدی نوری ویك پیشنهاد هم ازطرف آقای تیمورتاش است که بعد مطرح میشود وآن مربوط باین پیشنهاد های مشابه نیست •

صدرزاده - اگراجازه میفرمائید یك توضیحی بدهم چون‌این ماده٦ تناقضی بامواد قبل پیدا میکند

رئیس- ماده ۱۱۷ آئین‌نامه‌قرائت میشود چون‌چندپیشنهاد مشابه‌است‌میخواهم مطابق آن‌عمل کنم

(ماده ۱۱۷ آئین‌نامه داخلی بشرح زیر قرائت شد)

در شور دوم درمورد پیشنهاد های مذکور درماده ۱۱٤ درصورتیکه چند پیشنهاد مشابه باشد فقط پیشنهادی که با تشخیص رئیس مجلس جامعتر است‌قرائت ومطرح‌خواهد شد • (صحیح است)

رئیس - بنا براین یکمرتبه دیگر پیشنهاد آقای امید سالار که جامع‌تراست وآقای وزیرفرهنك هم قبول کردندقرائت میشود واین قسمت پیشنهادی آقای صدر زاده هم مانعی ندارد بآن ماده علاوه شود •

(بشرح زیرقرائت شد)

صدور روادید اقامت محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل‌منظم‌میباشد• وزارت‌فرهنك‌مکلف است از اولیای محصلین تضمین کافی در حدود هزینه مراجعت اخذکند تا اگر از جهات اخلاقی وتحصیلی موجبات‌رضامندی فراهم نکنند برای مراجعت آنان بایران از اینجهت مانعی موجود نباشد

امید سالار

رئیس-آقای وزیر فرهنك مقصود از صدور روادید اقامت چیست ؟ روادید همان ویزاست منظور روادید است‌یاتمدید گذرنامه ؟

وزیرفرهنك- هردو یکی است

رئیس- آقای صدرزاده این‌قسمت را علاوه میکنند کسانی که باهزینه‌شخصی میروند ازآنها تضمین گرفته شود وتضمین بانکی‌را هم درپیشنهادشان تبدیل‌به‌تضمین کافی‌میکنند• بهرحال آنهائی که باخرج دولت میروند از آنهاکه نباید تعهد گرفته شود •

صدر زاده - اگر اجازه بدهید توضیح عرض‌میکنم‌آنهائی که بخرج‌دولت بخارج‌میروند منجمله‌شاگردهای‌اول‌هستند موجبی ندارد که از آنها تضمین بگیرند و از آنهائی که بخرج خودشان میروند تضمین گرفته نشود تضمین‌بانکی را تضمین کافی گذاشته‌ام

بهبهانی- آقا تضمین چه‌چیز است

تیمورتاش-بچه‌حقی شمااین‌تضمین را میخواهید؟

رئیس - مجدداً پیشنهاد اصلاحی قرائت میشود ورأی میگیریم

(بشرح ذیل خوانده شد)

صدور روادید اقامت محصلین مقیم خارجه ومحصلینی که بهزینه شخصی خودو بدون کومك مالی دولت بخارج میروند موکول بداشتن حسن‌اخلاق وتحصیلات‌منظم میباشد •

تیمور تاش - من مخالفم با این پیشنهاد•

رئیس- باشید• شما پیشنهادی‌دارید بعدقرائت‌میشود مخالفت راهم‌آقای‌بوربور کردند آئین‌نامه رابخوانید یکنفرمخالفت بکند کافی است پیشنهاد قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

وزارت فرهنك مکلف است‌ازاولیای محصلین تضمین کافی در حدود هزینه مراجعت اخذنماید تااگر ازجهات‌اخلاقی وتحصیلی موجبات رضامندی فراهم نکنند برای‌مراجعت آنان بایران ازاینجهت‌مانعی موجود نباشد •

صدر زاده - پیشنهاد بنده ضمیمه این نیست

رئیس- این بنظرمن جامعتر است حالا رأی میگیریم باین پیشنهاد آقایانی که با این پیشنهاد موافقند قیام کنند(عدهٔ کمی برخاستند) تصویب نشد • پیشنهاد دیگری قرائت شود

(بشرح زیرقرائت شد)

پیشنهاد میکنم ماده ٦ بطریق ذیل اصلاح شود

« صدور روادیداقامت محصلین‌مقیم خارج موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم‌میباشد• وزارت‌فرهنك‌میتواند در صورت احراز عدم صلاحیت اخلاقی محصل گذر نامه تحصیلی وی را مسترد دارد •

تیمورتاش

رئیس- آقای تیمورتاش

تیمورتاش- آقایان شمارا بخدا استدعا میکنم توجه بفرمائید یك نکته خیلی کوچکی است وآن اینست که یك جوانی که میخواهد برود تحصیل کند این چه چیزش کمتر ازمن گردن کلفت است که بعنوان تفریح میروم آقا من‌میروم بخارجه چك بی‌محل میدهم، توی فلان‌کازینومیروم قمار میکنم •••

رئیس- شما بعنوان‌محصل نمیروید، یکنفر قاچاقچی هم ممکن است برود این ربطی به تحصیل ندارد، معصل را وزارت فرهنك باید مراقبت کند

تیمورتاش- فرق بین‌یك‌محصل و من آنستکه او روادیدتحصیل دارد و من ندارم آن‌روزی که روادید تحصیل راازاو گرفتید میشود مثل‌من که میگوئید آزادم چك‌بی محل بدهم• آقایان توجه بفرمائید که بجای اینکه کومکی‌باین جوانها‌بکنید یك زحمتی فراهم نکنید که قوزی بالای قوز شود وباری اضافه شود این‌یك‌مطلب دوم اینکه من میخواهم یك‌موضوع کلی راعرض کنم واستدعا میکنم توجه‌بفرمائید درهمین کشور امریکا که رأس‌دنیامیخواهد قرار بگیرد دله‌دسیت یعنی جرم اطفال کوچك درآنجا وجود دارد این‌یکی‌از بلا های اجتماعی این کشور شده است در تمام دنیاکه مجرمیت خردسالان وجود دارد این‌یك بدبختی است که مربوط باین قرن است مربوط بوضع زندگانی دنیای امروز ماست ماچرا قانوناً بگوئیم ایرانی حتماً جانی است ایرانی حتماً آن کسی است که‌بداخلاق‌است محصل ایرانی حتماً آن کسی است که باید دمش راگرفت و با جارو انداخت بیرون این دون شأن ماست این صحیح نیست که این‌راشماقانون‌بکنید این دون‌شأن ماست که شما یك قانونی بگذرانید که حتماً محصلین ایرانی بدتراز محصلین خارجی هستند بنابراین بنده استدعا می کنم که شمااقل کومکی که بیك محصلی میکنید این باشد که آنروزیکه نخواست محصل باشد آدم عادی ومعمولی باشد روادید تحصیلی رااز او بگیرید •

تمام شدورفت

رئیس- آقای مرآت اسفندیاری مخالفید؟ (مرآت اسفندیاری-بله)بفرمائید ولی پنجدقیقه یك‌مخالف میتواند صحبت کند بعدرأی میگیریم

مرآت‌اسفندیاری-بنده‌باپیشنهاد جناب آقای‌تیمورتاش مخالفم از این نظر که‌تااندازه‌ای تضمین لازم‌است و بنده‌عرض میکنم که شاید بعضی در خارجه تشریف نداشته‌اند ومشکلاتی که یك کنسولگری‌و یایك سفارت باآن مواجه است هیچوقت باآن روبرو نشده‌اند امااینکه میفرمایند چرابرای تحصیل‌یك‌چنین مادهای‌پیش‌بینی میکنند؟ برای این که این‌محصلین‌تعلیم وتربیتشان باندازه کافی نشده است که‌جناب آقای‌تیمورتاش‌بآن‌حدرسیده‌اند ولازم‌است برایشان یك‌مقررات چهار دیواری قائل شد که ازاین حدخارج نشود در مملکت مابا درسایر جاهاممکن است‌یك‌فرد عادی برایش پیش‌آمدی بشود ولی‌اگر از یك محصلی یك‌خبط وخطائی سرزداین‌موجب میشود که این شخص‌را نسبت‌بآن مملکت متصف بکند بنابراین بنده بااصل موافقم ولی البته باین‌شدت هم صلاح نمیدانم که باشد بایدیك فرمولی اتخاذ شود که یك تسهیلاتی قائل شویم امایك مطلبی‌بود که بنده خواستم عرض کنم وتوجه‌جناب آقای وزیرفرهنك راجلب کنم که در ماده٦اصلا صدورروادید بکلی‌غلط‌است • روادیدویزا است • ویزا برای آمد ورفت است برای اقامت هیچوقت ویزا نمیدهند آن پروانه اقامت‌است‌نه روادید اقامت‌خواستم‌استدعا کنم که این کلمه روادید راحذف کنید و موافقت کنیدطبق پیشنهادی که‌بنده‌دادهام بجای روادید تمدید گذرنامه بگذارند (صحیح است)

تیمورتاش- آن روادید را بنده تبدیل باجازه اقامت میکنم

رئیس-آقای وزیر فرهنك

وزیرفرهنك - آقای تیمورتاش مقایسه فرمودند محصل را بااشخاص‌عادی‌واین‌مقایسه بهیچوجه صحیح‌نیست زیرا محصلی که بخارج میرود تحت کفالت دیگری است تحت ارشادو هدایت وزارت فرهنك است• وزارت‌فرهنك درتربیت وهدایت او مسئولیت‌دارد • او

غیرازیك‌شخص‌عادی است که‌اختیارش با خودش است این‌محصلی که بخارج‌می‌رود اولیای اوباید‌تضمین‌بدهند که مخارج اعاشه اورا درآنجا تأمین کنند و همچنین باید تضمین‌بدهند که عندالزوم اگر خواست برگردد بتواندبیاید والا اگر بنا بشود که‌یکمشت جوان‌رابفرستند آنجابدون‌سرپرست وبدون خرج وبدون‌هیچگونه تضمین‌بس‌فردایك عده‌محصل میروند آنجاوضع گذرانشان‌بد اوضاع اخلاقیشان بد و یك گرفتاری فوق‌العاده‌ای برای‌مملکت وفرهنك‌درست میکنند• این‌مقایسه‌صحیح‌نیست اگرتنها گذر نامه‌تحصیلی‌بگیرند‌بهیچ‌وجه من‌الوجوه طلب راتأمین‌نخواهد کرد •

رئیس - پیشنهاد آقای تیمورتاش مجدداً قرائت‌میشود

(بشرح‌سابق‌مجدداً قرائت‌شد)

رئیس - آقایانی که با این پیشنهاد موافقندقیام کنند(عده‌ای‌برخاستند)(تیمورتاش - تصویب نشد بنده خود م بگویم) تصویب‌نشد

پیشنهاد آقای امیر حکمت قرائت میشود

(بشرح‌زیرقرائت‌شد)

پیشنهاد مینمایم که درماده٦ تضمین مناسب نوشته‌شود وکلمه بانکی را حذف نمایند • دکترامیرحکمت

دکترامیرحکمت - بنده‌همینقدر خواستم‌عرض کرده باشم سومین جلسه‌است که‌راجع باین‌ماده صحبت میشود وگیر این‌موضوع‌هم راجع بهمین کلمه تضمین است‌البته‌بنده تصدیق‌میکنم که حتی‌الامکان باید سعی کرد که‌زحمت برای مردم‌فراهم نشود ولی‌درعین‌حال آقایان‌توجه‌میفرمایند بنده درآلمان‌وممالك دیگر دیدم امروز فرستادن اطفال بخارج‌برای تحصیل‌تقریباً مدشده‌است‌یك‌موضوعی‌شده که‌مردم بتأسی ازیکدیگر گاهی این کاررا میکنندبدون هیچ‌لزومی وحتی کاربجائی‌رسیده‌است که بعضی‌ازاشخاص که‌بچه‌هایشان‌را خوب‌تربیت نمیکنندمیفرستندبخارجه‌وآنجانمیدانند گناه‌شده است برای فرستادن‌جوانان‌بی‌تربیت وبنده عقیده‌دارم که‌وزارت‌فرهنك مسؤل‌است‌وحقیقة باید با کمال جدیت نظارت‌داشته‌باشدپول مردم هم‌پول‌مملکت است انرژی مملکت نباید اینطوری بهدررود متأسفانه‌جوان‌های ما طوری کرده‌اند که‌امیروند یك جائی‌برای‌پانسیون‌همینکه‌میفهمند که‌ایرانی است جانمیدهند بنده تصدیق‌میکنم که عده این‌اشخاص‌بسیار کم است خوشبختانه عده اشخاصی که‌دارای اخلاق حسنه‌هستند بسیارزیاد است این‌را بنده تصدیق‌میکنم ولی درعین‌حال دلیل نمیشود که وزارت فرهنك‌نتواند کنترل کند وسر پرستی و نظارت کند بنابراین آقایان تصدیق میفرمایند که هیچ جوانی بمسافرت نمیرود مگر اینکه خرج برگشتن خود راتأمین کرده باشد معال است که کسی برود و خرج برگشتن‌را درنظر نگرفته‌باشداین طبیعی‌است‌وهمیشه‌لازمست که کسی که‌بچه‌اش‌را میفرستد این‌فکررا داشته‌باشد که خرج برگشتن‌را بدهد این چیز فوق‌العاده‌ای‌نیست البته بنده باتضمین بانکی مخالفم برای اینکه‌زحمتی دارد و مزاحم است ولی گرفتن‌تضمین‌مناسب‌عادی‌باندازه خرج برگشتن او درحدود دوهزارتومان این‌چیزی نیست که اسباب‌زحمت باشدحالا آقایان میخواهند که‌تضمین‌رابه‌تعهدتبدیل کنیم اشکالی ندارد ولی بالاخره بدون هیچ‌قیدی این کارصحیح نیست وکارغلطی است اگرآقای‌وزیرفرهنك قبول‌میفرمایند که کلمه تضمین بتعهد تبدیل شود بنده خیال‌میکنم که رفع تمام‌اشکالات‌را میکند همان پیشنهاد وزارت فرهنك تصویب‌میشود (خلعتبری - تعهد درست است)

رئیس - آقای‌عمیدی‌نوری

عمیدی‌نوری - بنده عقیده‌ام این است که درقانونی که ما میخواهیم اجازه بدهیم محصلین ما بخارج بروندو تحصیل کنند و این برای تشویق محصلین و تکمیل تحصیلاتشان است نمیبایستی در ضمن اینکه رعایت‌احتیاط‌برای راحت‌حال محصلین میکنیم یك‌سنگی‌هم جلوی پای اولیای‌محصلین بیفتد که‌نتوانندکارشان را انجام‌بدهند‌بهمینجهت‌با کلمه‌تضمین‌خواه‌بانکی خواه مناسب واین حرفها بنده جداًمخالفم دلیلش‌هم اینستکه کلمه تضمین دراصطلاح قضائی که ماسروکار داریم درعدلیه‌خیلی وسیع است ومشکلاتی دارد . در تضمین بانکی بایستی پول را دربانك گذاشت و نزولش راداد وتمام پول مخارج برگشتن وهزینه که تازه‌این هزینه تحصیلی‌رابایستی وزارت فرهنك‌میخواهد حساب کند برای دهسال‌هرماهی‌هزارتومان سالی۱۲هزار تومان ۱۲۰ هزارتومان میشود بنده باید این ۱۲۰هزارتومان را دربانك بگذارم ونزول‌را بدهم تاتضمین بانکی بگیرم‌حالا بگوئیم‌تضمین مناسب این مناسب‌تشخیصش باجناب آقای‌وزیرفرهنك‌است‌ودستگاهشان بازتبدیلش‌میکند ببانکی‌باسپردن‌یك‌ضامن که‌آن ضامن هم یك همچو پولی مطالبه میکند یا ضمانت ملکی . راجع بضمانت ملکی باید رفت ثبت‌اسناد که ورقه مالکیت املاك مردم را میدهد وهمین امروز جناب آقای کفیل دادگستری گفتند افراددرثبت اسناد نداریم که کاربکنیم تمام اینها ایجاد اشکالاتی خواهد کرد برای عدم اعزام محصلین باروپا (صحیح است) فقط برای چه ؟ برای یك احتیاط یك‌تردید• آقایان هیچوقت نبایدبرای یك استثناء اصل‌را از بین‌ببرند بنده معتقدم که یك تعهد ازولی طفل بگیرند که اگراین محصل لازم بود که برگرددفلان‌مبلغ‌تعهد کنندبرای‌مخارج برگشتن بپردازد این تعهد نامه را هم در همان موقعی که می‌خواهند گذرنامه بدهند این تعهدرا بگیرند ودر همین زمینهٔ بنده پیشنهادی‌داده‌ام• نه‌تضمین‌بانکی‌ونه‌مناسب بنظربنده صحیح نیست •

رئیس - پیشنهاد آقای امیر حکمت قرائت میشود

(مجدداً بشرح سابق‌قرائت‌شد)

رئیس -آقایانی که بااین پیشنهاد موافقند قیام فرمایند (عده‌ای برخاستند) تصویب نشد •

رئیس - پیشنهاد دیگری‌قرائت‌شود

(بشرح‌زیرقرائت شد)

پیشنهاد مینمایم که قسمتی‌از عبارت ماده٦ باین‌نحو اصلاح شود « وزارت‌فرهنك میتواند ازاولیای‌محصلینی که‌بهزینه‌شخصی خودوبدون کومك مالی‌دولت‌بخارج‌میروند درموقع اعزام‌آنان‌تضمین بانکی درحدود هزینه مراجعت اخذ کند •

صدر زاده

رئیس-آقای‌صدرزاده(عمیدی‌نوری- اینکه رد‌شد)

صدرزاده-عرض کنم که‌یك‌نکته‌ای را بآقایان میخواستم تذکر بدهم که توجه داشته باشند این ماده٦ یك‌عیبی داردنظر وزارت فرهنك اینست اشخاصی که دارای استعداد ولیاقت‌هستند‌ازاستعداد ولیاقت اینهااستفاده شودوبخرج دولت بروندبرای تحصیلات عالیه ، این یك‌نظر ، در کناراین نظریك‌نظردیگری هم‌هست که اگرخدای نخواسته افرادی رفتندآنجا وروش‌آنها انحراف‌ازحسن‌اخلاق‌بود باعث‌سرشکستگی فرهنك ایران درخارجه‌است‌چون‌ملاحظه میفرمائید که هرروز یکعده ای محصل ازایران‌بخارج‌میرود بمقتضای‌اخلاق‌ورفتار آنها دربارهٔ وضع فرهنك‌مافضاوت‌میشود •

« چوازقومی‌یکی بیدانشی کرد

نه‌کرا منزلت‌ماند نه مه را »

این فرموده سعدی است - اما اینجا دو دسته هستند یکدسته ای که بخرج دولت میروند خود دولت‌آنها را میفرستد مثلا شاگرد اول دانشکده ممکن است این فقیرباشد واولیایش چیزی‌نداشته باشند که تضمین‌بانکی بدهندهروقت هم‌خدای‌نخواسته انحرافی پیدا کرد وزارت فرهنك‌اورا‌از بودجه خودش باید برگرداند• تنهامیماند آن دسته‌ای که بخرج خود و اولیائشان میروند• ممکن است درمیان اینهاافرادی باشند که بانکای ثروت پدری ازجاده‌حسن اخلاق منحرف شوند • البته ازاینهاباید یك تضمینی گرفته شود که هروقت‌لازم‌شد آنهارا اعاده بدهندودیگرازبودجه‌عمومی خرج نشود نهایت این‌است‌که در اینجا نوشته شده بود تضمین بانکی حالااینطور احساس میکنم‌که‌آقایان باتضمین بانکی موافقت ندارند• این کلمه را تبدیل‌میکنیم بتضمین کافی (یکی‌ازنمایندگان - تعهد باید باشد)پس اینطورمیشود که وزارت فرهنك میتواند از اولیای محصلینی که بهزینه شخصی‌خودوبدون کومك‌دولت‌برای تحصیل بخارج میروندموقع اعزام‌آنان تضمین‌کافی‌درحدودهزینه مراجعت‌اخذ کند

(عمیدی نوری - آقا این‌ردشده)

رئیس - آقای بهبهانی•

بهبهانی - بنده اساساً با تعهد و تضمین برای یك‌شاگردی که میفرستندش بفرنك وآنجا میرود تحصیل کند مخالفم برای اینکه تا حالا شنیده‌ایم که بمتهم یا بدزد میگویند بیا تضمین بده که دیگر فلان‌کاررا نکنی وفلان عمل خلافی‌رانکنی ولی یك‌شاگردی‌بولی‌تهیه‌میکند میخواهد بفرستد فرنك تحصیل کند ما اول‌بگوئیم که کاربد را نکن • خوب اگر رفت آنجا وخدای نکرده‌کاربد را مرتکب‌شد آنوقت وزارت فرهنك میتواند تذکرهٔ تحصیلی اورابگیردوبخواهد که‌اوبرگردد باینجا والا بیك شاگردی‌شما بگوئید که توتضمین بده‌دزدی‌نکنی توتضمین‌بده که خلاف اخلاق نکنی خلاف‌اخلاق‌است‌این شاگرد میخواهد برودآنجا تحصیل بکند نباید ازاول‌باو گفت تواصل‌اینست که می‌خواهی بروی اینکاربد رابکنی‌تضمین بده که‌کاربدنکنی بنظربنده این کلمه‌تضمین وتعهد را باید برداشت •(صحیح است)

رئیس -توجه کنید پیشنهاد آقای صدرزاده با اصلاحی که کردند دو مرتبه قرائت میشود •

وزارت فرهنك میتواند از اولیای محصلینی که بهزینه شخصی خود وبدون کمك مالی دولت برای‌تحصیل‌بخارج‌میروند درموقع اعزام‌آنان تضمین‌کافی درحدود هزینه ووسائل مراجعت اخذ کند

عمیدی‌نوری - ما مخالفیم‌نظیر این پیشنهاددرنده است •

رئیس - پس ممکن است اگر آقایان این کلمه را نمیخواهندباقی باشد پیشنهادتجزیه بدهند درهرحال‌رأی گرفته میشود پیشنهاد آقای‌صدرزاده •آقایانیکه موافقند قیام کنند (عده‌ای برخاستند) تصویب نشد • پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(بشرح زیرقرائت شد)

پیشنهاد مینمایم درماده٦این اصلاح بعمل‌آید بجای این‌جمله : وزارت فرهنك میتواند ازاولیای محصلین‌درموقع اعزام‌آنان تضمین بانکی‌درحدود هزینه و وسائل مراجعت اخذ کند » نوشته شود « وزارت فرهنك میتواندازاولیای‌محصلین درموقع اعزام‌آنان تعهدی درحدودهزینه وسایل مراجعت اخذ کند• » عمیدی‌نوری

رئیس - آقای عمیدی نوری

عمیدی‌نوری - آقایان اجازه بفرمائید تفاوت پیشنهاد بنده‌باسایرآقایان اینست که اولا تجزیه کرده‌ام بین هزینه مراجعت وهزینه اقامت (بوربور - هزینه

اقامت اصلا لازم نیست) بنده دیدم که اینجا وزارت فرهنگ یك اشکالی دارد و اشکالش هم وارد است ۱۰ اگر احیاناً آمدیم یك محصلی در اروپا طوری رفتار کرد که نبایستی آنجا بماند وهمینطور که فرمودند چون در تکفل ولی خودش است اینرا نمیشود مثل یك فرد عادی بااو معامله کرد اینرا باید برگرداند بمملکت خودش اگر یك همچو موردی پیش آمد وزارت فرهنگ نگوید که من چکنم منکه نمیتوانم از جیب خودم پول بدهم واگر نکنم چکنم این حق باوزارت فرهنگ است ومیخواهد از ولی طفل یك تعهدی بگیرد برای رفع این اشکال که مخارج برگشت آن محصل را تأمین کند بنده جداً بااین نظر موافقم ولی یك تعهد کافی است اما اینطوری که در قانون پیش بینی کرده وتضمین بانکی و غیره وغیره بودهم راجع بمخارج اقامت و هم هزینه مراجعت اینجا چون کلمه هزینه خیلی کشدار است هزینه ایام تحصیل هم بود که رقم خیلی درشتی است این بود که مجلس شورای ملی توجه فرمود وقبول نکرد بنده تفکیك کردم در پیشنهادخودم که فقط ولی محصل یك تعهدی برای هزینه مراجعت میکند اینرا یك فرمی تهیه میکند خود وزارت فرهنگ طبق این فرم موقعیکه کذر نامه تحصیلی میدهد ولی طفل امضاء میکند واین تعهد پیش وزارت فرهنگ میماند و اگر ولی طفل انجام نداد طبق آن تعهد نامه از اومیگیرند تعهد میکند اگر پسرم بایستی برگردد بامر وزارت فرهنگ ده هزار ریال بیست هزار ریال بیش از اینکه خرج با هواپیما بیشتر نیست اینرا متعهد هستم که بپردازم این اشکال را هم مرتفع میکند .

(صحیح است)

رئیس - آقای جلیلی

جلیلی - خواستم عرض کنم یازده تا پیشنهادالان موجود است نظر آقایان کمك بمحصلین است که وقتیکه یك محصلی که میرود آنجا درس میخواند خیلی اشکالتراشی برایش نکنند (دولت آبادی - و حفظ آبروی ایران) اما بعقیده بنده خود این ماده ۶ که وزارت فرهنگ نوشته وآورده اینجا از تمام این پیشنهاد ها مفید تر است یك کمه میتواند گذاشته اینجا مادو نوع محصل داریم یك محصلی داریم که بی بضاعت است محصل بی بضاعت میخواهد درس بخواهد اونه هرزگی میکند ونه آبروی ایران رامیبرد پس آنرا میتواند تضمین بگیرد (همهمه نمایندگان) آقایان چرا توجه نمیفرمائید امامحصلی که پول دارد ازاوهر نوع تعهدی که بخواهد میتواند بگیرد حالا میخواهید پیشنهاد آقای عمیدی نوری راقبول بفرمائید فقط پیشنهاد آقای امیدسالار آمد رمارا و همینطور محصلین را گرفتار کرد

رئیس - آقایان توجه کنید پیشنهاد آقای عمیدی نوری مجدداً قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

بجای این جمله «وزارت فرهنگ میتواند از اولیای محصلین در موقع اعزام آنان تضمین بانکی در حدود هزینه ووسایل مراجعت اخذ کند» نوشته شود « وزارت فرهنگ میتواند ازاولیای محصلین در موقع اعزام آنان تعهدی در حدود هزینه وسایل مراجعت اخذ کند»

رئیس - آقای دولت آبادی هم پیشنهاد داده اند که یك کلمه (معتبر) هم اضافه شود (جمعی از نمایندگان - خیر، خیر) آقایانیکه با این پیشنهاد موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد

پیشنهادات مشابهی است که باتصویب این پیشنهاد دیگر موردی پیدا نمیکند پیشنهاد دیگری قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد مینماید که کلمه صدور وارد ید اقامت حذف وبجای آن تمدید گذرنامه محصلین اضافه شود

مرآت اسفندیاری

وزیر فرهنگ (دکتر مهران) - بنده موافقم .

رئیس - آقای مرآت اسفندیاری (نمایندگان - توضیحی لازم ندارد همه موافقیم) باید باین اصلاح رای گرفت آقایانیکه با این اصلاح موافقند قیام فرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پس ماده ۶ باینصورت درآمده که قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۶ - تمدید گذر نامه محصلین مقیم خارجه موکول بداشتن حسن اخلاق و تحصیل منظم میباشد وزارت فرهنگ میتواند از اولیای محصلین درموقع اعزام آنان تعهدی در حدود هزینه وسائل مراجعت اخذ کند تا اگر ازجهات اخلاقی وتحصیلی موجبات رضامندی فراهم نکند با استفاده ازاین تعهد آنهارا بایران عودت دهد

رئیس - تمام این پیشنهادات که هست همه درهمین موضوع تعهد وتضمین بانکی است

عده ای از نمایندگان - رای دادیم دیگر قرائت پیشنهادات لزومی ندارد .

رئیس - بسیار خوب بنابراین رای گرفته میشود بماده ششم بااصلاحاتی که بعمل آمده است آقایانیکه موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده هفتم مطرح است قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۷ - وزارت فرهنگ مکلف است تشکیلات ادارات سرپرستی رابنحوی ترتیب دهد که سرپرستها بتوانند مراقبت ونظارت کامل در اخلاق و پیشرفت تحصیلات و چگونگی زندگی محصلین درخارجه بنماید اعتباراتیکه برای این منظور لازم است در بودجه وزارت فرهنگ پیش بینی خواهد گردید .

رئیس - آقای مهدوی مخالفید (سعید مهدوی - بله) بفرمائید

سعید مهدوی - بقدری اوضاع و احوال وکارهای ادارات ووزارتخانه ها از راه اصلی منحرف شده است که خیلی چیز های جزئی رابصورت ماده در متن قانون مینویسند دراین ماده هست که وزارت فرهنگ مکلف است تشکیلات ادارات سرپرستی را بنحوی تشکیل بدهد که بکار محصلین برسد اصولا شأن نزول سرپرست محصلین برای رسیدگی بکار محصلین است واگر شما الان تشکیلاتی در ممالك اروپا وامریکا داشته باشید که برای شخص باشد وعلش سرپرستی نباشد وزارت فرهنگ مکلف است آنهارا منحل بکند وتشکیلاتی بدهد که سرپرستها بتوانند نظارت کامل بکنند سرپرستی که ازطرف وزارت فرهنگ میرود وظیفه اش این است که در کار این محصلین نظارت بکند مایك تشکیلاتی آنجا بدهیم که آن تشکیلات کومك کند باینکه اینها نظارت بکنند بنظر بنده اینماده ۷ باید حذف بشود وزائد است

رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی مخالفید؟ (دکتر مشیر فاطمی - بله مخالفم) آقای مرآت اسفندیاری مخالفید؟ (مرآت - اسفندیاری - خیر موافقم) بفرمائید

مرآت اسفندیاری - بنده با اصل ماده موافقم ولی باین ترتیبی که در لایحه ذکر شده مخالفم وعرض میکنم نظر از تنظیم این ماده این بوده است که سرپرستها در خارجه تشکیلات و وضعی داشته باشند که بتوانند بوضع محصلین رسیدگی بکنند بااصل موضوع بنده صد در صد موافقم ولی خواستم توجه جناب آقای وزیر فرهنگ را جلب بکنم که اصلا باید خود سر پرستی محصلین درخارجه واقعاً شایستگی ولیاقت اینرا داشته باشند بنده بیقین میتوانم عرض بکنم که سرپرستهائی درخارجه هستند که زبان آن مملکت راهم نمیدانند بنده عرض میکنم واستدعا میکنم از آقای وزیر فرهنگ که عوض اینکه تشکیلات بدهید اشخاص لایقی بفرستید حضرتعالی خودتان چندسال درخارجه بوده اید وبگرفتاریهای محصلین توجه دارید بگرفتاری سرپرستیها هم توجه دارید گرفتاری سرپرستیها ازاین نیست که محصلین مزاحم آنها میشوند خودشان نمیدانند که چه بکنند بنده سرپرستی کرادرخارج می شناسم که نوشته بود بمدرسه طب شاگرد کشاورزی بفرستیم من استدعا میکنم این ماده را یك کمی بیشتر توجه بفرمائید و عوض تشکیلات دادن سرپرستها خودسرپرستی محصلین را ترتیبی بدهید

رئیس - آقای دکتر مشیر فاطمی

دکتر مشیر فاطمی - جناب آقای مرآت اسفندیاری بعنوان موافق تمام بیانات وعرایضی که بنده میخواستم عرض کنم فرمودند واین ماده ۷ همانطوریکه جناب آقای مهدوی فرمودند باید حذف بشود برای اینکه وزارت فرهنگ اجازه دارد که سرپرستیها رانأسیس کند ولی ازجناب آقای دکتر مهران استدعا داریم سرپرستی را طوری ترتیب بدهند که رئیس ومعاون و منشی و هزار چیز دنبالش نداشته باشد یکی اینکه آقا واقعاً سرپرست باید لااقل زبان مملکتی را که آنجا سرپرستی میکند بداند واقلا بوضع فرهنگی آن مملکت آشنا باشد ولی مثلا در یکی از این ممالك معاون سرپرستی داشتیم که خود ۵ یانزده سال بود استاد دانشگاه هم هست اورا برمیدارند ویکی رامیفرستند که تازه دوسه ماه است رفته است بنده استدعا میکنم که یك ترتیبی اتخاذ بفرمائید که این سرپرستیها را جوری تعیین بفرمائید که لااقل تحت نفوذ بنده و امثال بنده واقع نشوند .

رئیس - پیشنهادات رسیده قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می کنم که ماده ۷ از لایحه حذف بشود - مهندس جفرودی

رئیس - آقای مهندس جفرودی نیستند پیشنهاددیگری قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد میکنم که تبصره زیر ماده هفتم علاوه شود

تبصره - هرمحصلی که در خارج از کشور دومرتبه مرتکب عمل خلاف اخلاق حسنه و حیثیت ملی بشود گذرنامه اومسترد و بهیچ عنوان گذرنامه بخارج کشور باو داده نشود - مهدی ارباب

رئیس - این ماده مربوط نیست پیشنهاد دیگری قرائت کنید

(بشرح زیر قرائت شد)

اینجانب پیشنهاد مینماید که ذیل ماده ۷ نوشته شود که:

رئیس سرپرستی و سرپرستهای هر مملکت از میان کارمندان دولت که تحصیلاتش معادل دکترا بوده واقلا ده سال سابقه خدمت فرهنگی داشته باشد انتخاب خواهد شد. دکتر امین

رئیس - آقای دکتر شفیع امین

دکتر امین - بنده در اول قانون توضیحاتی در این باب عرض کردم اعزام دانشجویان واین قانون که تصویب میشود بهترین قانون برای اعزام محصلین است و ماباید کومك کنیم که محصلین بخارج بروند و مخصوصاً در رشته هائی که احتیاج داریم تخصص پیدا بکنند و برای رفع احتیاجات فنی و بهداشتی مملکت آماده بشوند آقایان توجه دارند وازبنده واردترند اگر این محصلین در اروپا و آمریکا خوب راهنمائی ومواظبت نشوند یعنی سرپرستها اشخاصی نباشند که ازنظر

علمی دکترا داشته باشند مقصود حاصل نمیشود باید سرپرست ها اولا در مدارس عالی تحصیل کرده ودارای لیسانس یا دکترا باشند درم اینکه کارمند دولت باشند یعنی کارمند فرهنگ باشند یعنی به امور فرهنگی آشنا باشند که چطور عمل بکنند متأسفانه عناصر بدعناصر پلید افکار بدی که در این مملکت آورده شده وجوانان این مملکت رامنحرف کرده است از همان عده ای بود که در اروپا بودند و در سالهای ۳۰۷ و ۳۰۸ و ۳۰۹ آمدند واین توده بازیها را آنها اشاعه دادند که درجزء ۵۳ نفر حبس شدند ودو مرتبه آزاد شدند که با کومك عناصر خارجی این جریانات را پیش آوردند که بحمدالله ازبین رفت برای این که اگر به این سرپرستیها توجه نشود خدای نکرده ممکن است بازآن جریان ایجاد شود و خانواده ها که بچه هائی راباخرج خود یا دولت میفرستند باید سرپرست آنها اشخاصی باشند که تحصیلات علمی آنان محرز باشد و پول دولت نفله نشود و این جوانها آنجا هدایت بشوند درجلسه قبل عرض کردم که تنها معلومات کافی نیست بایدازنظر اخلاق هم هدایت وارشاد بشوند وخدای نکرده سوغات بدبرای مملکت نیاورند بنده باین مناسبت عرض کردم که این مطلب ضمن ماده هفت نوشته شود که رئیس سرپرستی وسرپرستیهای مملکت از میان کارمندان فرهنگ یادولت که تحصیلاتشان معادل دکترا بوده و اقلا ده سال سابقه خدمت فرهنگی داشته باشند انتخاب بشوند مقصود این است که اشخاصی باشند که ازنظر علمی صلاحیت داشته باشند و از نظر فرهنگی سوابقی داشته باشد بعدا باشکال برنخورد ووزارت فرهنگ بداند که چه اشخاصی هستند ونظر خودرا تأمین کند وازنظر علمی اشخاصی بروند که زبان مملکت رابدانند وبدانند که پزشکی چیست وکشاورزی چیست دانشگاه و مدرسه عالی چیست و کسی که معلومات ساده ای دارد نمیداند دانشکده چیست ودانشگاه چیست در نتیجه جوانان بزحمت می افتند وناراحت می شوند بنده عملا آنجا دیده ام که میروند دردانشکده های طب ، کشاورزی و ناراحت میشوند اینست که ذیل ماده بفرمائید اصلاح شود .

رئیس - آقای وزیر فرهنگ .

وزیر فرهنگ - بنده خیال میکنم آقایان همه این عقیده را دارند که وزارت فرهنگ وظیفه دار هست که نسبت به اخلاق و تحصیلات محصلین نظارت کند وبدیهی است که این نظارت ومراقبت بوسیله یك دستگاهی باید بشود که آنهارا ما سرپرستی میگوئیم ومنظور این است که جزء تشکیلات فرهنگ مملکت این سرپرستیها وجود داشته باشد وصورت قانونی پیدا کند اما درباب اینکه سرپرست ها باید واجد چه صفات و شرایطی باشند البته تردید ندارد که باید افرادی باشند که از هرحیث سالم وآشنا به اصول تعلیم وتربیت ودارای اطلاعات کافی راجع به امور فرهنگی آن کشوری که وظیفه شان را آنجا انجام میدهند باشند ولی بنده معتقد هستم که قید این که تعیین بفرمائید دکتر باشد یا نباشد یاده سال باشد یانباشد اینها بهیچوجه من الوجوه منظور آقایان را تأمین نمی کند ما سر پرستهائی داشته ایم که تحصیلاتشان بدرجه ای که میفرمائید نبود و سر پرستائی خوبی بوده اند بعقیده بنده باید سرپرستها واجد یك صفات و یك شرایطی باشند که وزارت فرهنگ بایستی رعایت کند نه تنها درانتخاب سرپرست هابلکه در انتخاب هر کسی که متصدی ومسئول امور تعلیم وتربیتی است باید رعایت شود و بهمین جهت است که اصلا بنده معتقدم که قید وشرطی در این ماده ازلحاظ علمی یاشرایط یاسابقه دولتی وجود نداشته باشد مادرهمه شئون فرهنگ مکلف هستیم که افراد صالح رابکماریم وهمین فرمولی که نوشته شده بعقیده بنده کافی است ووزارت فرهنگ را مکلف میکند که این تشکیلات را بوجود بیاورد انتخاب اشخاص صالح بطور کلی وظیفه وزارت فرهنگ است برای تمام خدمات فرهنگی

رئیس - آقای دکتر رضائی مخالفید (دکتر رضائی - بلی) بفرمائید

دکتر رضائی - من با این پیشنهاد مخالفم چون اصولا من هم مانند بسیاری از آقایان معتقد هستم که این ماده چندان ضروری نیست وفکر میکنم که اگر این ماده حذف بشود هیچ اشکالی بوجود نخواهد آمد اما هرآینه آقایان محترم آمدند وتصمیم گرفتند که این ماده لازم است من بهیچوجه نمی توانم باپیشنهاد جناب آقای دکتر امین موافقت کنم برای اینکه من فکر میکنم که مادر قوانین نباید تا این حد واردجزئیات بشویم قوانین باید کلی باشند چون اگر کلی نباشند در عمل با اشکال مواجه خواهد شد واشکالات متعددی پیش خواهد آمد آقایان ملاحظه بفرمائید جناب آقای دکتر امین بیش از آنچه که لازم است واردجزئیات شده است امااصولا در پیشنهاد خودجناب آقای دکتر امین دومطلب هست که بنده بهیچوجه نمیتوانم باآن دومطلب موافقت بکنم اولا اگر آمدیم وگفتیم که سرپرست باید معادل دکترا داشته باشد این اولا یك مطلبی است که من درست نفهمیدم که چرا گذاشته اند معادل دکترا (دکتر امین - دکترا باشد) دوم اینکه جناب آقای دکتر امین دراین پیشنهادشان تقریباً یك تز ردشده ای را به میان آورده اند وآن موضوع سابقه خدمت است ۱۰ سال سابقه خدمت بعقیده بنده به هیچ وجه ضروری نیست اولا بعقیده بنده بعضی اوقات سابقه خدمت وماندن دریك دستگاه و دائماً در آن دستگاه کار کردن سبب این می شود که آن حس ابتکار که لازمه موفقیت هرمدیری است ازبین میرود پس ملاحظه میشود که در این پیشنهاد خود جنابعالی دو مطلب هست که به آن ایراد وارد است واصلا بنده فکر می کنم که این پیشنهاد لازم نیست وفکر میکنم آقایان محترم موافقت داشته باشند که شاید اصل ماده هم لازم نباشد

رئیس - پیشنهاد آقای دکتر امین قرائت میشود (پیشنهاد آقای دکتر امین بشرحی که گذشت مجدداً قرائت شد) رای گرفته میشود باین پیشنهاد آقایانی که بااین پیشنهاد موافقند قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد پیشنهادی برای حذف ماده ۷ رسیده است که درسابق آقای مهندس جفرودی این پیشنهاد را دادند وحالا آقای دکتر پیرنیا آن پیشنهاد راقبول کردند که قرائت میشود

(بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می کنم ماده هفت ازلایحه حذف گردد . دکتر پیرنیا

رئیس - باید یك توضیحی برای آقایان بدهم به پیشنهاد حذف ماده مستقلا نمیتوان رأی گرفت وپیشنهاد حذف قسمتی از ماده درحکم تجزیه است ما رأی بخود ماده می گیریم اگر رأی ندادید خود ماده ازبین میرود وحذف میشود پیشنهاد دیگری نیست ، آقای وزیر فرهنگ فرمایشی دارید بفرمائید

وزیر فرهنگ - اگر منظور آقایان ازحذف این ماده این باشد که مسئولیتی است که مستقیماً باوزارت فرهنگ است که هر گونه تشکیلاتی که برای این کار لازم است باید بدهد بنده حرفی ندارم اما اگر منظور این باشد که اصلا سرپرستی لازم نیست (عده ای ازنمایندگان - نه آقا نه آقا)

رئیس - پس وجود یك سرپرستی راآقایان تصدیق میکنند؟ (نمایندگان - بلی) منتهی اختیارش با خود وزارت فرهنگ باشد ولی دراین قانون قید نمیشود آقایانی که بابودن ماده هفت موافقند قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) رد شد ماده هشتم مطرح است وقرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۸ - آئین نامه ومقررات اجرای این قانون بتصویب هیأت وزیران خواهد رسید .

رئیس - آقای خلعت بری مخالفید (خلعت بری - بلی) بفرمائید

خلعت بری - آقایان محترم مدتی بود یك حرف اساسی می خواستم بزنم دیدم اینجا بهترین جایش است وآن این است که دریائیز کمی میشود پنج یاشش هزار محصل جا ندارند که درس بخوانند واین محصلین بی چاره عده ای بخیابانها میروند وعده ای به گدائی درادارات دولتی یك حسابی کردم که درسال حدمتوسط ۱۵۰ میلیون تومان پول برای تحصیل بخارج فرستاده میشود می خواهم بگویم آقای وزیر فرهنگ چراسعی نمی کنید دوسه تادانشکده مجهز دراستان های ایران دوسه دانشکده مجهز مهندسی و طب تأسیس کنید که چند هزار محصل ما درخود مملکت بمانند و پول مابخارج نرود ما هفتهزار میلیون تومان پول دادیم بسازمان برنامه هزارهامیلیون تومان دادیم برای ترویج کشاورزی کلاس جنگلبانی کلاس فلاحت که هیچکدام ازاینها یك شاهی ارزشی نداردشمارا بخدا بیائید ودر این مملکت چند دانشکده حسابی درست کنید ما بده هزار مهندس احتیاج داریم آقای وزیر فرهنگ این نظر وعقیده و احساسات آقایان نمایندگان رابدولت بگوئید وازاین هفتهزار میلیون تومان سه چهار دانشکده مجهز دراستانهای مختلف مملکت بسازید که این پول مملکت بیرون نرود

(صحیح است - احسنت)

رئیس - آقای مرآت اسفندیاری

مرآت اسفندیاری - مطالبی که جناب آقای خلعت بری فرمودند بسیار مطالب قابل ملاحظه ای بود ولی بنده یك نکته ای بنظرم رسید تأسیس دانشگاه و دانشکده مطلبی نیست که بایك تصمیم ودر یك روز عملی بشود این مطلبی که بامرور زمان انجام میشود بعقیده من درصورتیکه دانشکده بخواهید تأسیس بکنید بنده کمال علاقه را دارم واستدعا می کنم که اولین دانشکده رادر کرمان افتتاح بفرمائید که بسیار موردلزوم است اما گمان میکنم که نیت خود آقای وزیر فرهنگ هم باتنظیم این لایحه این است که بتوانند یك نسل جوانی در خارج از کشور تربیت بکنند وباتربیت این نسل آن نیت حضرتعالی خود بخود تامین خواهد شد والا با دانشکده ای که استاد کافی نداشته باشد یادانشکده ای که استاد با معلومات خوب نداشته باشیم دردی از این مملکت دوانمیشود بنده بااصل ماده موافقم

رئیس - در این ماده پیشنهادی نرسیده است رأی گرفته میشود بماده هفتم چون ماده هفتم لایحه حذف شد این ماده بجای ماده هفتم قرار میگیرد آقایانی که بااین ماده موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد ماده نهم لایحه که حالا ماده هشتم است قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

ماده ۸ - قانون اعزام فارغ التحصیلان رتبه اول دانشکده ها و هنرسرایعالی بخارجه مصوب دیماه ۱۳۳۳ وتبصره ۳ ماده ۱۳ قانون ترمیم حقوق فرهنگیان مصوب آذرماه ۱۳۳۳ و کلیه قوانینی که بامفاد این قانون مغایرت دارد ازتاریخ تصویب این قانون لغو می گردد

رئیس - آقای صدرزاده مخالفید؟

(صدرزاده - بنده یك توضیحی دارم عرض میکنم) بفرمائید

صدرزاده - بنده یك تذکری دارم که بعنوان مخالف عرض می کنم واین البته نه فقط راجع باین قانون است بطور کلی می خواهم عرض بکنم وآن این است که این عبارت که آنچه که بامفاد این قانون مغایرت دارد پس از تصویب این قانون لغو میگردد ممکن است یك قانونی یك ماده اش با این قانون مخالف باشد درصورتیکه یك ماده اش مخالف بوده باشد تمام آن قانون مغایر محسوب میشود به نظر میآید که این عبارت اگر اینطور نوشته شود که کلیه قوانین که با مفاد این قانون مغایرت دارد درقسمتی که مغایر است از تاریخ تصویب این قانون لغو میگردد صحیح تر است وحتماً جناب آقای وزیر فرهنك موافقت میفرمایند

وزیر فرهنك - بنده قبول میکنم

رئیس - پیشنهاد بدهید تا رأی بگیریم

صدرزاده - بسیار خوب تقدیم می کنم

رئیس - ماده ۸ باپیشنهاد تقدیمی آقای صدرزاده قرائت می شود

(بشرح زیر قرائت شد)

قانون اعزام فارغ التحصیلان رتبه اول دانشکده ها وهنرسرایعالی بخارجه مصوب دیماه ۱۳۳۳ وتبصره ۳ ماده ۱۳ قانون ترمیم حقوق فرهنگیان مصوب آذر ماه ۱۳۳۳ وکلیه قوانین که بامفاد این قانون مغایرت دارد در قسمتی که مغایرت دارد ازتاریخ تصویب این قانون لغو می گردد

رئیس - آقایانی که با این ماده واین اصلاح موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد پیشنهادائی بعنوان الحاق بلایحه رسیده که قرائت می شود ولی موردی ندارد

(بشرح زیر قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که ماده زیر به لایحه قانونی محصلین ایرانی درخارجه اضافه گردد

ماده - وزارت فرهنك مکلف است که پس از تصویب این قانون حداکثر تا شش ماه آنرا بموقع اجرا بگذارد - خرازی

رئیس - این پیشنهاد موردندارد و نمیشود همچو چیزی را رأی گرفت

خرازی - سه سال پیش هم یك قانونی گذشته است واجراء نکردند

رئیس - استیضاح بکنید سؤال بکنید قانون جریان قانونیش را که گذرانید باید فوراً اجراء بشود پیشنهاد دیگری قرائت می شود (بشرح زیر قرائت شد)

پیشنهاد می نمایم ماده ذیل بلایحه قانونی شماره ۴۳۹۳۹ دولت راجع بدانشجویان ایرانی درخارجه اضافه شود

ماده - محصلینی که بخرج دولت بخارجه اعزام ویا کومك هزینه تحصیلی دریافت مینمایند چنانچه پس از پایان تحصیلات یا ترك آن بایران مراجعت ننمایند یا حاضر برای خدمت در کشور برابر سالهای تحصیلی نباشند مکلفند کلیه مخارج یا کمك هزینه ای که ازطرف دولت بآنها شده مسترد دارند این قبیل وجوه باید منحصراً بمصرف اعزام محصلین بخارجه طبق مقررات این قانون برسد • مهندس فروهر

رئیس - آقایان درنظر دارند که یك پیشنهادی آقای صدرزاده کردند که مطابق سنواتی که وجه تحصیلی میگیرند همانقدر خدمت کنند وباین پیشنهاد مجلس رأی داده است ولی اینجا این پیشنهاد جمله ای دارد که باید توضیح بدهند، آقای مهندس فروهر

مهندس فروهر - خدمتگزاران محترم عرض میکنم این مطلب درچهارجلسه قبل عنوان شد بصورت تبصره درماده دوم وآقای وزیر فرهنك هم موافقت کردند. این پیشنهاد منظورش استرداد هزینه تحصیلی است وپیشنهاد آقای صدر زاده خدمت در کشور بوده چون یك عده محصل هستند که فقط بخرج دولت میروند ویکعده محصلینی که بخرج خودشان میروند اینکه ذکر می شود برای این است که سرمایه مملکت که بیست میلیون تومان در سال برای اینکار گذاشته شده است برای استفاده مملکت برگردد واین پول برای اعزام محصل باشد این پیشنهاد را باموافقت آقای وزیر فرهنك بنده دادم که آقایان ملاحظه بفرمایند ورأی بدهند واین تازگی ندارد

رئیس - آقای ارباب مخالفید؟ (ارباب - بلی) بفرمائید

ارباب - بنده بطور خلاصه عرض میکنم این پیشنهادات ومواد الحاقی جز اینکه کار را مشکل بکند نتیجه ای ندارد یکدستگاهی هم میخواهد که نظارت بکند که کی کجا ترك تحصیل کرده و کی نکرده (صدرزاده - ویث اداره هم تشکیل بدهند) بنده عقیده ام این است که پیشنهادشان را مسترد بدارند وآخر وقت مرخصمان کنند

رئیس - رأی گرفته می شود باین پیشنهاد آقایانی که موافقند قیام بفرمایند (عده کمی برخاستند) تصویب نشد کلیات آخر مطرح است آقای دولت آبادی بفرمائید

دولت آبادی - لایحه مفید وزارت فرهنك باتوجه وعلاقه آقایان تصویب شد و امیدوارم نتایج خوبی برای مملکت داشته باشد ومخصوصاً محصلین و دانشجویان ما بتوانند وظیفه خودشان را نسبت بمملکت بخوبی انجام بدهند بنده هم عرایض کوتاهی دارم که میخواهم عرض کنم و توجه آقای وزیر فرهنك وهمکاران محترم را جلب بکنم مطلب من لزوم توجه کامل بتشویق نسل جوان و حمایت جدی از دانشجویان است (احسنت).

پریروز در اطراف لایحه فرهنك مربوط بارز محصلین اجمالی عرض کردم و امروز باز ازفرصت استفاده کرده دراین موضوع حیاتی واساسی که باحال وآینده مملکت ارتباط مستقیم دارد مطالب خود را تکرار و توضیح میدهم •

بطرز تحصیل وتربیت وپرورش فکری طبقه جوان مخصوصاً آنهائیکه در دانشکده های داخلی یا دانشگاههای ممالك خارجه مشغول تحصیل و کسب دانش می باشند باید از این بیشتر توجه داشت وباین حقیقت اعتراف نمود که آینده میهن عزیز ما باید بدست این طبقه اصلاح واداره شود (صحیح است) من نمی خواهم اینجا از برنامه های غلط و سنگین گذشته فرهنگمان زیاد صحبت کنم زیرا که متصدیان امر بخوبی بر آن نقائص واقف و بآثار آن پی برده اند و همچنین تأسیس آموزشگاههای حرفه ای قدم بسیار مفید و مؤثری برای جبران مافات میباشد اما این اندازه کافی نیست بلکه باید برای تقویت نیروی ایمانی و تربیت اخلاقی و فکری این طبقه از دامان مادر که مکتب اولیه است تا مراتب عالیه و تخصصی توجه داشت و همت گماشت (صحیح است)

عجبا که ما برای تربیت یك شاخه گل توجه باین اصول داریم که خاك و بذر و آب و آفتاب کافی لازم است تا ما را بهدف خود برساند ولی برای تربیت جوانان خود که نهال امید و آرزوی کشور هستند امور بدیهی ولوازم طبیعی را هم فراموش می نمائیم

اگر ما بتوانیم بانهایت صداقت و کمال صمیمیت عواطف رقیق و قلب ساده حساس طبقه جوان را جلب و بوظائف خود آشنا سازیم بی شباهت بآن نیست که بذر کلی را در زمین سخت و بی آب بپاشیم وانتظار داشته باشیم شاخه سبزی برویدو گل پر آب و رنگی بما بدهد

درصورتیکه اگر متصدیان مسئول فرهنك و همه ما توجه باین نکته داشته باشیم که جوانان امروز یعنی مردان فردا در مقابل میهن عزیز چه وظایف خطیری بعهده دارند باین موضوع حیاتی توجه بیشتری خواهیم کرد •

آقای وزیر فرهنك این لایحه اعزام محصل و کمکهای مالی برای آنها بسیار خوب است و من بشما تبریك میگویم ولی صرف نظر از اصلاح برنامه فرهنك که باید براصل تامین مایحتاج مملکت و استعدادی باشد که در آینده نسبت بآن بحث مفصل خواهم کرد •

امروز ازجناب عالی میخواهم که سازمانی بدهید برای سرپرستی و تربیت محصلین که عموم دانشجویان آن را از خودشان بدانند وهمانطوری که فرزندی بمادر مهربانش بدون پروا تألمات جسمی خود را می گوید بآن مؤسسه دانشجویان تمام تأثرات روحی خود را بگویند ودرمان شود همچنین نظریات اصلاحی واساسی طبقه تحصیل کرده را در امور مملکت بخواهند وبآن نظریه که میدهند اهمیت بدهند (صحیح است) وچندتن مرد دانشمند بانقوی را بگمارید که درداخل وخارج کار سرپرستی دانشجویان یعنی تربیت نسل جوان را صادقانه بعهده بگیرند برای آنها نشریه های مفید علمی وهنری تدارك کنید و اداره آنرا بعهده خود آنها بگذارید (صحیح است) برای دانشجویان باشگاه های مکمل درداخله وخارجه تدارك کنید وتشکیلاتی درمیان آنها بدهید و هرسال از آنها نماینده بخواهید وهمانطور اعلیحضرت پدرانه درمجامع محصلین واردوهای ورزشی وغیره مشارکت میکنند ازتمام سازمان های دانشجویان داخله وخارجه خودمان اردوگاه بسازند وآن ها که دراین مجامع شرکت میمایند نماینده رسمی ومنتخب دیگر برادران دانشجوی خود باشند •

حس برادری و خداپرستی و میهن دوستی را در آنها تقویت کنید تا بدست طبقه جوان بنیاد سعادت وافتخار ایران عزیز پی ریزی شود •

آقای وزیر فرهنك این مملکت ازتمام مواهب وسرمایه های خداداد برای زندگی وسربلندی خود برخوردار است ولی مکتب تربیت رجال او مدتها تعطیل بوده است شما میباید این مکتب را دائر کنید • خار و خاشاك را ازاین مؤسسات دور بریزید تا معنی ومفهوم افتخار را پیش وجدان خودتان درك نمائید (صحیح است)

من ذکر این مطالب را ضروری میدانم ودر اجراء انجام منویات خودم که مصلحت مملکت است ازشخص اعلیحضرت ونمایندگان ملت وشخص شما استعدار میطلبم •

عرض میکنم افرادی که در این راه یعنی راه تقویت نسل جوان مملکت خدمت میکنند مطمئن هستند که بزرگترین خدمت را بمملکت کرده اند این اندیشه ها را نباید از دماغ دورداشت ما همینطور جوانهائی بوده ایم که امروز شاغل این مقام شده ایم بایستی این وظیفه را نسبت بنسل جوان انجام بدهیم بنده عرایضم را با این تذکر خاتمه میدهم وآن این که در مسافرتی که سال گذشته رفتم اروپا وبسیاری از قسمتها را دیدم بسیاری از محصلین را دیدم که راغب بکارند تشویقشان کردم و ضمناً دیدم که یك موسسه ای بنام آی کی آ که آقای صارمی همکار عزیزمان هم رفته بودند آنجا ودیدند حمایت میکند ازمحصلین و من میخواهم که آقای وزیر فرهنك ازاین موسسه تشویق بکنند ومخصوصاً که یکی ازلردهای انگلستان هم بنام لرد بلانك رئیس افتخاری آنجاست وآقای دکتر احتشام هم که مرد شریفی است آنجا را سرپرستی میکند اورا تشویق کنند

رئیس - آقای صارمی خواهش می کنم که شما ازاینکه نوشته اید که میخواهید صحبت کنید صرفنظر کنید

صارمی - اطاعت میکنم

رئیس - رأی گرفته میشود بشمار قانون هشت ماده قانون اعزام محصل به

خارجه آقایانیکه موافقند قیام بفرمایند (اکثر برخاستند) تصویب شد لایحه به سنا فرستاده میشود، آقای وزیر فرهنك

وزیر فرهنك - آقایان محترم کمال حسن نیت را در تصویب این قانون فرمودید واهتمام کامل نسبت بدانشجویان درخارجه ابراز فرمودید بنده از طرف وزارت فرهنك ازهمه آقایان اظهار امتنان میکنم واظهار امیدواری میکنم که دانشجویان ما در کشورهای خارج ازحسن نیت آقایان استفاده کنند و طوری رفتار کنند وطوری تحصیل بکنند که واقعاً شایسته این اعتماد واطمینان باشند امیدوار هستم که همگی خدمتگزار خوبی برای این مملکت باشند (انشاءالله)

۶ - تعیین موقع جلسه بعد.

ختم جلسه

رئیس - روزیکشنبه بواسطه وفات حضرت امام جعفرصادق (ع) جلسه نداریم جلسه آینده روزسه شنبه هفتم خرداد ماه ۱۳۳۶ خواهد بود •

(مجلس چهل دقیقه بعدازظهر ختم شد)

رئیس مجلس شورایملی -

رضا حکمت